UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 30 22 10 026 9

304

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL 193 P4S8 1804

Sümbülzade Vehbi
Tuhfe-'i Vehbi

1116

17/193

١٦٧

ز حدوث پاک گشتم بقدم رهم ندادند
ز وجود هم گذشتم بعدم رهم ندادند
بطواف کعبه رفتم بحرم رهم ندادند
بکنشت سجده کردم بصنم رهم ندادند

که تو در برون چه کردی که درون خانه آیی

نه همین که عاشقانرا دل و دین ز دست دادند
که در این سرای دوری ز وفا برون گشتند
همه جای در وجود دوست در بیازند
الا در دوست وارث با نیازند

قدر زر زرگر شناسد
قدر گل بلبل شناسد
قدر قنبر را علی

نگار چشمی که صرافی کند
خود صفت صوفی درافی کند
گر شکست آینه در ملکوی صرافی
لیکه صراف بقیامت بلند خواهد بود

قدر زر زرگر شناسد قدر گوهر گوهری
قدر گل بلبل شناسد قدر قنبر را علی

حمدبی حد اوکرمغرمایه که انك نعمتیدر بی غایه
قیلدی ازجمله اوخلاق کریم حضرت آدمه اسما تعلیم
شان موسایه ایدوب هم تکریم قیلدی ذاتینه اضافتله کلیم
هم سلیمانی او علام لطیف منطق الطیرایله قیلدی تلطیف
حکمت وقدرتی ایله عیسی طفل ایکن اولدی بشکده کویا
نوع انسانی هم اول بی انباز ایلدی ناطقه ایله ممتاز
اختلافِ صُوَرُ وْالسِنَه دنْ نبحهْ حکمتلری وارْ درْ رُوشَنْ
شعرا السنه سن اول منان قیلدی مفتاح درِ گنجِ نهان
هم رسولینه هزاران صلوات که اودر افصحِ اربابِ لغات
نطقیدر وحی خداوند علیم نه کهردر او کریم ابن کریم
عالمینه سبب رحمتدر انس وجنسه نه بیوك نعمتدر
نازل اولدی اکا قران جلیل که ایدر شانته عالم تبجیل
کرچه کم شعر دکلدر او کلام نظم شاعرده نه ممکن او نظام
فهم ایدوب مرتبهٔ اعجازین ایشیدوب هدهدهٔ آوازین
ابکم اولدی فصحای عدنان قالدی حیران بلغای قحطان
ایلدی مدعیانی ملزم جمله سی عجز ایله اولمش مفحم
اولسون اصحابنه صدکونه سلام که آنك هر بریسی اهل کلام
بری ازجمله جناب حسان نظمنی عالم ایدر استحسان
بری هم کعب بلا غتیبرا کعب بین الفصحانك اعلا

PL
193
P4 S8
1804
LIBRARY
DEC 13 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

جمله سی اهل حدیث وتفسیر علم وعرفانله بی مثل ونظیر
اومرم کیم اوله جق روز جزا اوله روحی زاره شفعا
بعد ذا بسط مقال ایلیه لم سبب نظمی ندر سویلیه لم
چونکه بو عبد ضعیف احقر ایتدی ایرانه سفارتله سفر
ایلیوب دور روان صفهان چوق مقاماتنی قیلدم سیران
تا نهاوند وعراقه کتدم هب اصول ایله تماشا ایتدم
عزم ایدوب تابدیار شیراز خواجه حافظ ایله اولدم همراز
شعراسی ایله صحبت ایده رك شعر وانشا روشندن کیده رك
کشف وحل ایتمشیدم نیجه لغات وارایمش بزده مکر چوق غلطات
فارسی انلره مخصوص زبان اصطلاحاتی دخی بیپایان
بشقه در نیجه لغتلرده مآل غیری کونه اولنور استعمال
فارس اقلیمنه دوشمش شیراز اکا منسوب او زبان ممتاز
اصفهانیلرك الفاظی دری پهلوینك دخی شیراز یری
چون او اقلیمی ایدوب کشت وکذار چوق زمان ایتمشیدم مکث وقرار
عبث اولمایه دیو بو سفرم قالمسق اتمدی ایله براثرم
که ایدم سعی بلیغ موفور دائما خاطره ایلردی خطور
یادکارم اوله هر مخدومه یازه یم برلغت منظومه
اوقیه هم وله آکاه هم عمرمك حاصلی لطف اللهم
لیك نابود ایدی قدری هنرك بو غیدی قیمتی در وکهرك
یکعیار اولمش ایدی آهن وزر ناسره قالمشیدی نقد هنر
خس وخار ایله برابر ایدی کل آیق التنده یاتردی سنبل
کلشن غمده ایدوب ناله وزار پیروزاغ سیه ایدی هزار
کهرین کوستر مزدی استاد بوغیدی قدرنی اکلر نقاد

بوسببدن دل ناشاد وحزین — کنج محنتده ایدوب آه وانین

بی مجال اولمشیدی گفتاره — صانکه ابکم ایدی اول بیچاره

ناگهان لطف خداوند جلیل — قیلدی احوال جهانی تحویل

ویردی دنیایه عجب حسن نظام — اهل دل زمره سی مسرور وبکام

بولدی قدرینی بو کالای هنر — اعتبار ایلدی نقاد قدر

یعنی برآصف عالیشانی — صفدر جم حشم دورانی

زیور صدر وزارت ایتدی — مسند آرای صدارت ایتدی

دولته ذاتی ایله کلدی شرف — کورمش مثلنی امجاد سلف

مخلص پاکی کبی خلق حمید — نجم مسعودی کبی ذاتی سعید

یعنی همنام خلیل الرحمن — که اودر مظهر عدل واحسان

قیلدی خاصیت اسمی تأثیر — نعمتی ایلدی بو عالمی سیر

اسمی مخلصله اودر صد درصلد — بویله رمز ایتمش انی اهل رصد

هم اودر ناظم دین ودولت — بولدی وقتنده جهان امنیت

صاحب سیف وقلم اهل کرم — معدن دانش وپرجود وهمم

اولدی دورنده بکام وشادان — زمرهٔ اهل دل ونکته وران

بویله قدر هنر اولدقده مزید — کلدی بو بندهیه ده شوق جدید

ایلیوب یعنی بو نظمی انشا — خاك درکاهنه ایتدم اهدا

که مخادیم کرام کهری — ایدهلر کاهی احاله نظری

اول شرفله بوله تحفهم شهرت — ایشدنلر ایده میل ورغبت

له مخادیم مکارم پرور — نه کرانمایه معلا کوهر

نیرین فلك طرز وشرف — مهر ومه کبی ایکی خیرخلف

قرهٔ اعین روشن نظران — هر بری مردمك چشم جهان

بریدر عارف بی مثل ونظیر — برینك مخلصی نورئ منیر

بری خورشید جهان آرادر ... بریسی بدر فلك پیرادر
ایکیسی بیری برندن اعلا ... نه صدد قدر کهر بی همتا
دائما دولتله رفعتله ... والدماجد پرهمتله
اوله لر حفظ الهیده مصون ... عمر واقبال ابدروز افزون
قدر تحفه مده بلند اولسه سزا ... انلرك نامنه ایتدم انشا
سلك معناده نه خوش در نظیم ... ایتامش مثلنی کمسه تنظیم
یازمدم وزن رکیك ونادر ... تااوله حفظنه هرکس قادر
ایلیوب کاهی مراعات نظیر ... کاهی اضدادله قیلدم تعبیر
هم یازلدی نیجه تجنیس سلیس ... نیجه ایهامله تلمیح نفیس
انی اوقول اوقیان طفل اصیل ... نکتهٔ شعریده ایلر تحصیل
طبعه البته لطافت کتورر ... حسن تعبیره سلاست کتورر
کوستروب بعض محلده ترکیب ... احسن وجهله قیلدم تهذیب
ارتکاب ایتمدم اصلا مرهون ... اوقیان اولمیه تاکیم مغبون
لغتك ترجمه سی یاننده ... یرایدر اهل دلك جاننده
یعنی وضع رقمه حاجت یوق ... بویله زحمت چکه جك حالت یوق
فارسی وعربی لفظ کثیر ... که اوله السنه ده شهرت کیر
جای ترکیده ایدوب استعمال ... ایلدم انلر ایله کشف مآل
مشترك بعض لغات رنکین ... یاز یلوب ایتمدم اما تعیین
فهم ایدر انلری ارباب کمال ... طعن وتشنیع ایده طورسون جهال
ایلدم حرف هجاده ترتیب ... اوقور ابجد کبی هر طفل ادیب
یازدیغم لفظ دلارا اکثر ... شعر وانشایه موافق کوهر
نیجه سن حاصل معنا یازدم ... اصطلاح اوزره نه رعنا یازدم
یعنی واردر نیجه رعنا معنا ... باقه فرهنکه بولنمز زیرا

ابتمامش کرچه لغتلر تصریح	ایلدم جمله عجمدن تصحیح
یا قشور کوهر ایران دیرایسم	سرمهٔ اهل صفاهان دیرایسم
نام والاسی اوله دنیاده	تحفهٔ وهبی سنبل زاده
اوقیانـدن بودر انجق مأمول	که ایده خیر دعایی مبذول
حفظ ایده سهو وخطادن مولا	حسبنا الله تعالی وکفی

١ قطعهٔ شرعیه در حرف الف ازابتدا

تکری آدی شپذر وشبذیر ویزدان وخدا
بارد یجی آفریننده بزرکی کبریا
وصفیدر پروردکار وکردکار آمرزکار
همدخی پاینده باقیدر همیشه دائما
کوریجی بینا ودانا بیلجی اولو بزرك
مرحمتلو مهربان پاداش خیریله جزا
رزق روزی آنی ایرشدیریجی روزی رسان
شکر وحمد اولدی سپاس وراستا مدح وثنا
طغرو سوزلو راستکو وخشور وپیغمبر رسول
هم محمد در ستوده برکزیده مصطفا
بازنویس اوقو بخوان قرآن نوی چالش بکوش
دکله بشنو اکله دریاب اولدی شد لایق سزا
مردم آدمدر جوانمردی سخاوت ویزیده
ایزدی حق یولنه ویرکی مخلنده بجا
او جیجی پرنده اولمشدر ملك آدی سروش
هم اینانمق باوریدن لایق وجائز روا
کبش ملتدر شریعت راه دین روزه اورج

قطعاً
...نقل ومتربص) معنالرنه دبر فسنلی
...ل نظیرنه آلوب) صرفه قصر ایلمیانه
...نفعم تعادیعوز

هم یکانه کوی مؤمنلردر رؤد اولدی دعا
مسجده مزکت دینورداخی اذان بانك نماز
ذی امامه پیش نمازهم او یولمش پیشوا
جاهله نادان مرایی صوفیه سالوس دی
عفت اهلی پاکدامن اهل تقوی پارسا
رستخیز اولدی قیامت جنته دیرلر بهشت
دوزخ اولمشدر جهنم آدی قورتلمش رها
فاعلاتن فاعلاتن وزنیدر بحر رمل
ایله علمکله عمل تا اولمیه سعیك هبا

٧ ❊ قطعهٔ دلکش و پرجنبش وخوب ورعنا ❊

بوی قد طوغرو سهی پك یا قشقلوز یبا
صالنوب کزمه خرام و یوجه اولدی بالا
حرکت جنبش رفتار صالنمق یوریمك
دلبرك جلوه سیدر ناز و کرشمه تیبا
کوکل اکلنجه سی محبوبه دلارام دینور
یعنی یکتا یا اکوز برا شی یوق بی همتا
دیندی سازنده یه رامشکر وطنبوره ستا
ایرلمق نغمه ایله اولدی سرود و خنیا
بکزمك ماندن وهم اویله دیمکدر قالمق
مثلی ماند کیدر مثلادر کویا
باد اولسون اوله باشد نشود اولماز هم
ورنه یوخسه بلی آری عجبادر آیا
روز کوندز بو کون امروز کچن کون دیروز

شب كيجه بو كيجه امشب دخی يارين فردا
شسته يقانمشه جامه دينور كرمابه
درلمشدر دخی خوی كرده وايرا زبرا
پشم يوك پنبه پموق نرم دخی يومشقدر
سنك طاش سخت قتی مرمره دیرلر خارا
اولدی آينده كليجی ورونده كيديجی
رفت كتدی كلور آيدهم ايقداش همپا
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
ايله تحصيل هنر تا اوله قدرك اعلا

❋ قطعهٔ زيبندهٔ رنكين ادا ❋

بما سكه مراسا كه تراسزشما   بن من و بزماواكا مرورا
سن تو مز و كتمه و بنشين اوتور   اربروی كيدرايسك كل بيا
بويله چنين اويله چنان چون كبی   چيست ندرآن او نيچون چرا
قنقی كدام اوست اودراين بودر   كيست ديمك كيمدراوقنده كجا
نيجه چسان مثلی بسان بيل بدان   بس يتشور نيجه بسی وبسا
دوشكون اولان عاشقه افتاده دی   داخی كوكل قاپو جبدر دلربا
دخت قيزه بكعبه پرواك دی   خادم اغادر دخی خواجه سرا
زنكين اولان شخصه توانكر دينور   بهره نصيب اولدی دلنجی كدا
خانه در وپش فقيرك اوی   اسكی حصيرانده كهن بوريا
اشجی يه آش پزدی يمك خوردنی   سيرطوق آج كرسنه وناشتا
پك ايو حلوا ايمش افروشه هم   شله ايپا تفشره دربقلوا
دكلر ايسك نصح ايدرم بن سكا   كرشنوی پند كنم من ترا
مفتعلن مفتعلن فاعلن   اهل معارفله كورش دائما

٤ * این قطعهٔ با نکتهٔ زبا چون کل شاداب *

تشنه صو صامس قانمش او لاندردخی سیراب
فرکند سیلاك باردیغی بر سیل صویی سیلاب
شیره دی اوزم صوینه هم بکمزه دوشاب
بال شهدِ دینور شربته شهدابه وشهداب
کلزار وکلستان کلی چوق یردخی کلشن
دی چایره مرغ وتر وتازه ایسه شاداب
شهوارِ دینور پادشهه لایق اولانه
لذتلو صو خوشابِ ابو اینجو درخوشاب
جویه ایرمغه دی آب روان یعنی اقر صو
تیره بولانقدر دخی حوضك دبی پایاب
سرکشته باشی دونمشه دی دونمکه کشتن
دریاده صویك دونمه سی چورندیسی کرداب
آتشده او حیوانکه کزر آدی سمندر
دیرلر صو قوشندن قازه بط اوردکه مرغاب
ماهی بالغك آدیه شناور دخی یوزکج
غونه صویه طالمق صولرك طلغه سی خیزاب
دارشکنه معناسی سلیمانی دیمکدر
فرار ایکر یزنده جیوه زیوه وسیماب
کوز یاشنه دی اشك وسرشك اغلمه کریه
کریان دیمك اغلایجیدر قانلو صو خوناب
مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن
بکزر او نقوشه بو جهانکم اوله بر آب

٥ * قطعهٔ چون مهر ومه پرتوفزای این کتاب *

آسمان کوکدر کنش خورشید ومهر وآفتاب
یلدز اختر ماه آی آید نلغیدر ماهتاب
او یانق بیدار امر غنمش غنوده او یقو خواب
اویومش خوابیده دونکی کیجه دوش ودوشده خواب
هیبت وحشمت شکوه اعلا دیمك والا ایمش
جاه منصبدر مراد ینه ایرندر کامیاب
تاب طاقت پیچ بوکلمدر طولاشقدر دخی
اصطلاح اولمش دینور فکر وتلاشه پیچ وتاب
فاش ظاهر در خبر معناسی پیغام وپیام
اولدی پرسیدن سؤال ایتمك دخی پاسخ جواب
بولاشق آلایش آلودن بولشمقدر دخی
خالص وصافی وخاصك اولدی هب مفهومی ناب
آرمیدن دکلنوب اکلنمه صبر اولدی شکیب
پك یلوب کزملك تکاپو یعنی ایو مکدر شتاب
آبکیر اولمش صوجمع اولدیغی یر تاب لاهم
آسیا کردر دکرمنجی دکرمن آسباب
دست خوشمدر کتوردم خطهٔ ایراندن
کالهٔ ملك عجمدر بو کتاب مستطاب

٦ * قطعهٔ نادرهٔ خوب ادای ونایاب *

آبیار اولدی صواریجی صوسز دربی آب
صو آقوب طولدیغی یرداخی ستخر وکولاب
حق قوشی مرغ شب آوبز اباغندن آصلور

پراسه شب پره یلدز بوجکیدر شب‌تاب
کیجه‌دن قالمه شبینه کیجه‌لك اولدی شبی
او یقونك اولی معناسنه اولمش سرخواب
رهروان بو جبلره دیندی دواسبه اولاغه
یعنی اباغی اوزنکیده دیمك پا برکاب
نابدید اولدی بلورسز یوق اولاندر نابود
بولنور ایسه ده یك آز بولنساندر نایاب
مرغزن دیندی مزارآدینه هم کورستان
قبه یاپلمش اولان تربه‌یه دیرلر کوراب
ابوسوز جمله سیده دکله چورمه یوزیکی
همکی نیك سخن کوش ایکن روی متاب

٧ * قطعهٔ دلپسند ورونقیاب *

صوکبی جولده کیم کورینه سراب	دیندی کوراب هم نمایش آب
شرمسار اوتنان خجل کبیدر	پرده‌کی اولکیم اوله اهل حجاب
بچه در چشم بند وچشم آویز	هم ایازی دیمك دخی اونقاب
احتلام اولمغه دینور کوشاسب	هم خیالاتی کیجه‌نك کوشاب
ناتوان دینلور ضعیف اولنه	قوتی قالمیان دخی بیتاب
جاهل ومفلس اولان بی مایه	مترادف انکله خانه خراب
کاسه‌لیس اول چناق یلایجیکم	طال قاوفلقده اوله شهرتباب
بوسوزی سویلرم سکا اکله	این سخن را بکو بمت دریاب
فاعلاتن مفاعلن فعلن	دشمنکدر کورشدیکك احباب

٨ * قطعهٔ بوالعجب ازنعمت رب *

نه کوزل یعنی زهی آفد عجب * دخی شایسته وشایان انسب

اولدی چسبانِ مناسب دیمکه
یرا شقلی دیمه مفهومی سبب

فارسیده دخی مستعملدر
عربیده چکه آلتی غبغب

همه دینسه دوکلی دیرا تراك
اسرودیر چغنای یعنی هب

هرزه کوهرکه سوزی صاچه اوله
لاف معناسی گزاف ودخی کب

دختِ رزد خترِ زباده دیمك
عربی ترجمه سی بنتِ عنب

اولدی تبخاله کر بوند اوچق
دترهمك لرزه دینور ستمه به تب

سعی کوشش اوقومقدر خواندن
خواجه استادِ دبستان مکتب

فاعلاتن فعلاتن فعلن
سبب رفعت اولور علم وادب

۹ * قطعهٔ تابغلك چون مه تابنده رخست *

ویره سی اولدی پسادست وپشاین پیشادست
تنکدستانِ زوکردلر الی بوش بادِبدست
دخی پیوسته وهمواره وهماره دائم
اولاشوب بربرینه متصل اولدی پیوست
مجلسه بزمِ دی طورمه ایچه ایچ نوشانوش
هم ادبسزلك ایدن سرخوشه دیرلر بدمست
قالقدی برخاستِ همان پك عجله ایتدی تراخت
ایچرو كلدی درآمد دخی اوتوردی نشست
قاچدی بکرِ یخت قورتلدی یعنی نرهید
کندی شدچکدی کشید اوردی بزدقردی شکست
دستکیرك هله معناسی طوتلمش قاچقن
طوتدی بکرفت دخی بغلدی بند یدوبیست
دادرس ایرشن امداد ایچون ایرشدی رسید
یعنی قورتاردی رهانید وخلاص اولدی برست

قاپلان اولدی ربوده وکرفته طوتلان
تله ودام طوزاقدر بالق آغنه دی شست
پشه درسوری سنك کهله سپش اولدرکش
پره درکوك چکر که ملخ ه چکرادی جست
کوه طاغ بوجه بلند وبوقبشه دیندی فراز
دشت وهامون اوه در شیب انیش الحق پست
مغ وکبر اولدی مجوسی ونصاری ترسا
طاپلان صورت مخصوصه دی بت طاپدی پرست
این تك وناز وپرستش بوقوشش بوطاپنش
جمله سی التون اچوند رهمکی بهر زر ست

۱۰ * قطعه که اوراقلر برسرلوحش نوشت *

کل چامور آهك کرج کرچ وقوم ریك وخشت
کارد بچاقدر دخی نیزه پرتاب خشت
طبعه موافق کلان هرنه ایسه دلپسند
خوب کوزلدردخی چرکین اولان نسنه زشت
مارت آیی آذار اونجی کونی نوروز ایمش
مه آی نیسان آیی آدیداردبهشت
صاحب علم اولانك جمله سی دانشوران
اکلدی فهمید خوانداوقودی یازدی نوشت
ایشه کوجه عادته طرزه دی کردارهم
اولدی طبیعت منش داخی نهاد وسرشت
آمده کلمش طبیب آدی پجشك وپزشك
کفت دیدی نیکتر یك ایودرخوشچه نشت

آصقیه آویزه وقبدیه کنبد دینور
صارقش اولان نسنه د رهشته صالی وبردی هشت
ارغج ارش تار وپود هم طوقوق باقتن
رشته دراپلك سِتاد آلدی اکردی برشت
ارپه جَوارزن طرو بغدایه کندم دینور
خوشه بشق آدیدر بزراکن داخی کِشت
اتمکه نان ناتوان کیم دینور اتمکجی یه
یوفقه ایمش کرده اون آرد یوغردی سِرشت
طوزلمك وتخم مرغ اولدی یومرطه آدی
طاوغه دی ماکیان هم رُفدان تیمبرشت
خاچه چلیپا دینور داخی برهمن پاپاس
چاکنه ناقوس دی یعنی کلیسا کنشت
مفتعلن فاعلن منسرح اوزانیدر
کسب کمال ایله کیم اولمیه سن بدسرشت

١١ ❋ قطعه در نظم لغتهای عرب ❋

ثا وحا وذال وصاد ای نور عین | داخی ضاد وطا وظا وحرف عین
فارسیده قافیه اولمق محال | یازمسم شاید اوله نقص کمال
بو سبیدن اول سکز حرفه تمام | بشقه اسلوب ایله قیلدم خوش نظام
ضم ایدوب تازی لغاتن آخره | قافیه م اولدی انکله فاخره
اوچ لسان اوزره یازلدی اول حروف | هپ محلنده مرتبدر صفوف
فاعلاتن فاعلاتن فاعلات | هپ اوچنجیدر عربجه اول لغات

١٢ ❋ قطعه در ثابسخن کرده لطافت ایراث ❋

بزرکر دینلدی اکنجی یه عربجه حراث

تشنکی اولدی صوسزلق هم اومعناده لِهاث
جمله ارککدیمه مفهومی نران ایله ذکور
مادکان اولدی دیشی جمعی آنك کیبی اناث
قز طوغورماغه‌دی زاییدن دخت وابنات
دی جماع ایتمکه کادن دینلور هم ارفاث
دوشمه آدینه منـدش دیدیلر یعنی بساط
اومتاعینه دی کاچال ودخی دینـدی اثاث
دستیار اولکه اعانت ایده مفهومی نصیر
یاوری اولدی مدد ایتمکه معناسی غِیاث
دینـدی قارشمشه آمیخته ممزوج کبی
دی قرشـدرمغه شوریدن داخی مثمات
اولکه تنبلدر آنك آدی کنیرو عفشل
زودزو تیزیورىجی هم اومعناده دلاث
کرویدن دی اینانماغه که ایمان کیدر
اولدی قندرمه فزولیدن وهم استحثاث
صاتون الماغه خریدن دیدیلر یعنی شرا
داخی کوندرمه فرستادن ایمش هم ابعاث
هر لسانك عربی منتخیدر چلبی
فارسی کرچه ایدرطبعه لطافت ایراث

* قطعهٔ درجیم پرکو هرچو کنج *

کوشه در کنج و خزینه اولدی کنج — دایه دناواند دکسه تعبیر اولنور — بوغوررو قوروسنه دیرلر
نوجوان شول کیسه‌در کیم اوله کنج
صایده اون بش اولور کرچه سه‌پنج

عباربت داخی مسافر در سپنج
اوجه یعنی اوتراق یبری سپرین
صاغری غنج وشنج نازوشیوه غنج
چوق قیورجق صاچ آدی مرغول ایمش
بو کلمه چین وشکن دی هم شکنج
سرکلو اولدی زکام آماس شبش
اوکسورککه در سرفه هم دیرلر سکنج
دردسر باش اغریسی دشوار کوچ
درد محنت رنج الجمه مرنج
پاره شول مسهل ایارج حیدر
دیدیلر راونده هم ریوند ومنج
یاغ روغن چرب یاغلو نسنه در
دنبه قویرق ایچ یاغی پیه وزدنج
کوفته یعنی دوکلش کوشت ات
طولو مومباره دی چرغند وروغنج
اوقو وزنیله بو نظمی دلکشی
اوله سن سنجیده طبع ونکته سنج

* قطعه درحا بسپهراست فروزان چو صباح *

آچیجی اولدی کشاینده عربجه فتاح
دی انا ختر دیه جك پرده مرنك ومفتاح
نکری آدی ایله باشلام خدا بسم الله
سیب خوردم یدم المایی اکلت التفاح
یارلیسان نسنه یه تابنده ولامع دینلور

شمع ایران چراغك آدیدر هم مصباح
طبقه معناسی بِنك ودخی بلبال اوله
شاد کردن دی سوندرمکه یعنی افراح
صاقلق اولدی نهفتن که مآلی اخفا
آشکار ایله وا کردن اچمش هم ایضاح
کوشهٔ چشم دی کوز اوجنه هم غمز العین
نکریدن دینلور باقغه داخی الماح
قوجی به دیندی سخن چین دخی نمام اوله
کوپکك اورمه‌سی لایدن سك یعنی نُباح
شایکانی دی اوجزلوغه رفاغه کبیدر
خشك سال اول سنه کیم قحط وغلا اوله کُلاج
ایلکك ایله بکا آچ قپوبی ای آچیجی
افتح الباب باصکرامك لی یا فتاح

۱۵ * قطعه درخا چو شکرخای وبکن استنساخ *

اغاجك دالی نهال اولدی هم آنك کبی شاخ
یپراغه برك دینور داله بوداغه دخی فاخ
کچی بز اوغلغه بزغاله دی قوزویه بره
کوسفند اولدی قیون همدخی بو ینوزدر شاخ
اکلق اولدی شناسیدن هم فهمیدن
دیندی ظن ایتمکه پندار وکمان ایتمکه راخ
قصر نعمانه خورنق دینلور کیم مشهور
زینت وحسنه دی رونق دخی کوشکك آدی کاخ

ثاژخا خلط کلام ابدیجی کبزن لفاف
طرز واطواری اولان بی ادبانه کستاخ
پرتغدیر تمجه دی چاك بارق اولدی شکاف
کد که رخنه دینور داخی دلکدر سوراخ
حسد ایدیجی بداندیش ایکی یوزلو دوروی
الجه‌نك قالپی منافق کشینك آدلری ماخ
تنکنا طار یره دی یوفقه تنك طاردر تنك
بوللغه دینلدی فراخی آچغه بوله فراخ
نسخهٔ نادره در فن لغتده بوکتاب
جمله ارباب هنر ایلسه سزا استنساخ

۱۲۹ * چه دلجو قطعه در حرفِ دالش کرده ام انشاد *

مبارك فرخ وفرخنده ومعمور درآباد
سوینمش خرم ودلشاد همِ محزوندر ناشاد
دی پیکر صورته ارتنك برصورت کتابیدر
ایکی مشهور نقاش آدیدر مانی ایله بهزاد
سیه چرده دی اسمر چهره‌او یه یعنی کندم کون
ایکی محبوبی چوق شهره دینورمش خلخ ونوشاد
ایچنده آی کورنمش برقیودر چاهِ نخشب هم
او آیدر ماهِ نخشب ابنِ مقنع ایلمش ایجاد
درفش کاویانی شول دری بیراق که ایمشدر
دمرجی کاوه ضحاکی انکله ایلدی برباد
محابا احتراز اولدی دخی پروا اومعناده
دیمکدر هرنه اولورایسه اولسون هرچه باداباد

کدر اولسه کوکلده خار خار وسوك ماتمدر
چغـرمق آه چکمکدر فغـان وناله وفریاد
بشك کهواره مام ناف ابه قاری دخی بازاج
چوجق کودك یکی طوغمش اولان نوزاده ونوزاد
ترحم مهـربانی ونوازش اوخشمقدر هـم
ستمکر دیندی ظـالم کمسه یه ظلمه دینور بیداد
جهـالت اولدی نادانی معاذالله دیمك برکس
بلیجی کمسه دردانده دانش علم واستعداد
دی طاشلو یره سنکستان وطاشلق سنکلاخ اولمش
دخی دیوارك آدی لادودیوارك دبی بنـلاد
چه میکوبی نه سو بلرسك نمیدانـد بلـرزلر
بجـابی قنغی بردنسك توبی بیکانه سنسك باد
مفـاعیلن مفـاعیلن هـزجدر بحرینك آدی
ایشتدم خواجه دن بر برشنیدم یك یك ازاستاد

١٧ ❋ قطعهٔ معجزادا درنزد هرمشکل پسند ❋

کبرایدن خود بین کندوسن بکنمش خود پسند
هم ازون بویلو یه هـم ممتـازه دیرلر سر بلند
بی نوا دینـدی نصیبی اولمیان بیچـاره یـه
قلبی محـزون هم نیاز اهلی دیمـکدر مستمند
دلستان دلدار تعبیر اولنـور دلـبرله
دل کوکلدر قلب معنـاسنده بغلامه بند
آچلش اولدی کشایش بسته بغلنمش دیمك
هم دوکوم آدی کره اوچقور درشلوار بنـد

بتلو کلمکدر شکرخند ولطیفه بذله در
کلمك استهزا ایله هم خنده ریش ور یشخند
داشتن طوتمق شنودن ایشیدوب طوتمق دیمك
هم قبول ایتمك پذیرفتن نصیحت اولدی پند
سرکش اولدرکیم اطاعتسز اوله بدخوی اوله
مشت یومروق سیله در سیلی اوررلر میزنند
یورغه آت اولدی تکاور یاغزه شبدیزدی
اسب آت اشکنلو رهوار وقوله آندر سمند
کویلرك بیلکچ کبی سوز صاحبی دهقان ایمش
روستاوده دیمك کوید رهم اول معنیاده کند
آیغك باش ارزره قورلر اوکرنورسلك معرفت
کر بیاموزی هنر پای ترا بر سر نهند

١٨ * قطعه در ذال بخوانش که کنی استلذاذ *

ذور کردن اوزاق ایتمك که عربجه اشقاذ
دی قلدانغه جنبیدن اومعنیاده نباذ
زود رفتار اوچکه پك یوریه یعنی حذحاذ
پویه کردن یوریمك سرعتله هم احواذ
درشدن کرمکه دیرلر که آنك کبی وقوب
کذرانیدن ایمش یعنی کچورملك انفاذ
پاره پاره دیمه درلت لت وشقه شقه
پارچه مفهومی کرار هم اومعناده جذاذ
قاوغه دیندی کاونه که عماره کیدر
قصارغك آدینه دیستار دینور هم مشواذ

اولدی قورتلمه رها یافتن هم استخلاص
دخی قورتارمه رهانیدن او یله انقاذ
دید یلرقورقق اولان کمسه به غردل رعبوب
دی صغنماغه پناهیدن اومعناده معاذ
یاصیغنه دیندی بهیدن که مرادفدر دوس
غالب اولماغه دی فیروز ودخی استحواذ
فارسی وعربی ایله سوزم شیر وشکر
اوقیان کودك توساله ایدر استلذاذ

١٨ * قطعهٔ رائیه را ازهمه رنگین شمار *

یك برایکی دو سه اوچ دردهٔ دی چاروچهار
پنج اش والتی شش هفت یدی صای شمار
هشت سکز نه طقوز ده دخی اوندر تمام
بست یکرمی اوتوزسی وچهل قرقه وار
اللی یه پنجاه دی شصت دینور التمشه
یتمشه هفتاد یاز دفتره ای نامدار
سکسانه هشتاد دی طقسان اولنجه نود
صد یوز اولور صاییده بیکه کلنجه هزار
اوچده بری سه یکی دردده بری چاریك
هب بوقیاس اوزره تااونده قیلورسك قرار
آخر آحاده برمیم کتورسك همان
جمله ایکنجی دوم کبی اولور آشکار
نیم یارم یاریسی نیمه بتوندر درست
صاییسی قاچدر دیمك چندایکی کره دوبار

پانزده اون بش دیمك بشبوزه پانصد دینور
اون بیکه بیور دخی بوز بیکه دی صد هزار
بویله جفاسن فلك صابسز ایتدی بکا
چرخ چنین جور خود کردم ابی شمار

٢٠ * قطعه باصنعت اعنات لطافت کستر *

بارکش بوك چکجیدر دخی خواهد اسز
خر الاغ اشکه دینه‌دی قاطر دراسز
ممه پستان بکشا آچ قپامه یعنی مپوش
باقرم مینکرم هم دخی بغا کوسز
ناز بالش دیمه یوز یصد بغی معناسنه‌در
جامه خواب اولدی یتاق هم دوشه دیرسه کستز
دینه‌دی یورغانه دواج ودخی یصدق بالین
چارشب چارشفه دیرلر که دوشکدر پستر
هیزم وهیمه اودونڈر کمور آدی الکشت
قوره اخکر دینلور هم کولنه خاکستر
اسکنه بورغو دیمکدر که دروکر دواکر
بچقی اره دخی ال بچقسی اولمش دستر
قوندزك خایه سنه کندبدستر دینلور
کندو سکلاب وسکابی ودخی بیدستر

٢١ * این مثلث قطعه ازپیمانه حوراست وخور *

بارمیوه بیر بتا قدر فستق رنك اولدی بور
پاربلدر قوجه آدم پیر اوغلدر داخی پور

نارتو بسر تازه کسبکین تیز هم کسب ایله توز
نارظلمت حصه درتیرودینور معشوقه نور
خاك طپراقدر طلوم خیك اولدی خنزیر آدی خوك
هم دیکندر خارشاشمش خیر شمسك آدی خور
داد وبردی دید کوردی هم توتون معناسی دود
دارطوت کیج اولدی دیرود یدیلر اوزاغه دور
زفت ششمان قاره ساقز زفت هم آج کوزلو زفت
اککیجی زار اشاغه زیر کوچ قوتده زور
کان معدن کین هم کینلو غضبدر دُبرکون
کار ایش کیر آلت معهوده اعمی اولدی کور
مردمك ماش وقبوندر میش داخی فاره موش
مار خسته هم یلاندر میربك قارنجه مور
برنشاط آور مثلثدر بونظم دلکشم
نوش ایدن معنای رنکینن ایدر کسب سرور

* زهی این قطعهٔ شاهانه چون افسر پراز کوهر *

اولو سلطانه شاهنشاه دی حکم ایدیجی داور
دخی اورنك تخت وتاج ایمش دیهیم هم افسر
ستم ظلم وشکایتچیلره هم داد خواهان دی
جهان کبی رعایا زیردست اقلیمدر کشور
دینور هم پادشاهه شهریار وخسرو ودارا
عدالت داد اطاعت ایدیجیدر امره فرمانبر
مکان جای وزمین یردر قلمرو الده کی اولکا
بودر مشهوری مغرب باختر مشرق اوله خاور

سپاه هم سپه لشکر دینور باشبوغه سر کرده
سپهبد دینلدی سر داره سپهسالار سرعسکر
سپرقلقان زره جوشن جبه‌زرخ آدیدر جمله
قلج شمشیر وتیغ ونیزه مزراق دشنه در خنجر
دمور آهن قلای ارزیز باقر مس روی توجدرهم
دیمشلر قورشونه اسرب کومشدر سیم التون زر
ددکز دریا کمی کشتی رئیسی ناخدایل باد
آچق بلکن کشاده بادبان بغلو دمور لنکر
یقین اولمه مشو نزدیک سلطان نراسلاطینه
اوزاقدن کوربین ازدور داخی باق دیمک بنکر

❋ رخویش آکاه باشدانکه کرداین قطعه را ازبر ❋

پدر بابا پسر فرزند اوغلدر هم انامادر
قرنداشدر برادر دادر وهمشیره در خواهر
نیبا اولدی بیوک بابا نبیره اوغلونک اوغلو
نبیسه هم قزاوغلودر برادر زاده درافدر
دیشی درماده عورت زن دینور طول عورته کالم
ار اولدی شوی وشوهر یعنی زوج ارکک دیمکدر نر
دوکون سور اولیون بازی ضیافت اولدی مهمانی
سوئمک شادمانی باکره دوشیزه قیز دختر
خصملر جمله خویشاوندونزدیکی یقینلقدر
اوکی اوغل پسندر هم اوکی بابا پدر لندر
کشی زاده اولان والانژادوپاک کوهردر
تبار وخاندان قوم وقبیله جمله سی بکسر

فرومایه‌دی صو یسز شخصه بد اختر او غرسزهم
نانکی آج ومحتاجه دینور چری اولان بیزر
سخی آدم جوانمرد باغشلایجی بخشنده
خسیس والچغه ناکس دینور استکلو خواهشکر
عجمدن بن کتوردم بویله اینجو بویله جوهرهم
زایران من بیاوردم چنین درو چنین کوهر

※ قطعهٔ چون مهر رخشان درجهان پرتونثار ※

رخش ات پارلایجی رخشنده پارلق تابدار
بك لطافتلو طراوتلو دیمکدر آبدار
عاشقك معناسی اولمش دوستار ودوستدار
بربرنه راست کلمك دوچهار یله دوچار
دادکر عدل ایدیجیدر جبر ایدیجی زورکار
فرصت وعصروزمان داخی هوادر روزکار
قوچغه دیندی د راغوش وداخی آغوشتن
هم قوجاق اولدی کنار المق قوجاغه درکنار
ساختن دوزمك دخی یول طاقیدر برك وساز
منتظمدر ساز مندو بك موافق سازکار
شوالکه مأکولاتدن مخوش اوله خوشخوردینور
هم کواریدن سکرمك هضمی آسان خوشکوار
اولدی فکر ایتمك نهیدن هم سکالش اوبله در
ایشده تأخیرونأنی ایلمکدر بردوبار
صلح معناسنده در یعنی بارشمق آشتی
جنك ایمش پرخاش ورزم وکیرودارو کارزار

طاسه لواندوهکین وطاسه اولمشدر فزم
قلبی محزون خاطری مجروحه دیرلر دلفکار
داز مفهومی بنا دارار هم معمار ایمش
بازاوی تحکم دخی محکم دیمکدر استوار
ریزه ریزه پاره پاره طار طغاندر ترت مرت
خرد مرد اوفق تفك یعنی طاغلمش تارمار
ایش فبار اشلیجی به فباز اوز دبنور
ایش طوتیجی کاردار ایش کوچ دیمکدر کاروبار
آولامق اولدی شکردن هم دمیدن اوبله در
سورکون آوی چرکه وآو داخی نخجیر وشکار
هرنه استرسك استه دائما اللهدن
هرچه میخواهی بجو هموار از پروردکار

٢٥ ❋ این قطعهٔ شیرین بود دلتشنکارا جوی شیر ❋

دلجو ودلاویز اولکه پك مقبول اوله هم دلپذیر
داخی دلاور کبی هر صاحب شجاعندر دلیر
اولدی نشمین اوتوراق برخیز دینسه طورمه قالق
ثابت قدم در پایدار یرلشمش اولان جایکیر
کهتر کوچورکدر دخی مهتر دیمکدر پك بیوك
شهنای وخالو زورنه درطاول دهل کوسدر تبیر
یولدن خبر ایله کاوب کیدن ایمش پیك و برید
مژده نوید ومژده بر مفهومی اولمشدر بشیر
دریافتم بن اکلدم بشناس توسن اکاه هم
غایت زکیدر تیز دل آکاه معناسی خبیر

نومید اوکیم مأیوس اوله حیف اولمش افسوس ودریغ
هم انتقام المق دماوردن اولدی طوت بکیر
تنزوی تنسوخك آدی خوش بوی ایوقوقولیدر
غایت لطیف اشکرف تنسخ دیمکدر بی نظیر
صوباشیه داروغه دی دخی کلانتر محتسب
کرچه کلان معناسیدر جمله لغتلرده کبیر
مستفعلن مستفعلن بحر رجزدر بوکهر
جوهر کبی حفظ ایلسه شایسته مخدوم وزیر

٢٦ ❀ قطعه در راز کهرها شده گنجینهٔ راز ❀

چوق رسا چوق یه بسیار مخور اندك آز
اولدی خرسند قناعت ایدیجی حرصه دی آز
کند نادر پرصه سیر صار مساق ققو بوی
دینلور قوقمشه کندیده صوغان یعنی پیاز
اولدی پروند قورمساق که دیمکدر پوزونك
ابنه کانی وغلا مناره یه دیرلر بچه باز
مول اوبناش دخی دیوسه دینور کرد نکل
روسبی به جاف جلب دی باشی اچق سرباز
یصی پهن اینجه ده باریك ستبر اولدی قالن
اینلو پهنا قصه کوته واوزن داخی دراز
قوش یمی چینه ویوری بچه لانه یووه در
مرغ قوش بال قنددر دخی اوچمق پرواز
فائده سود وکزند اولدی ضرر صاندی فروخت
رایکان دی اوجوزه مفته هم اور ناق انبار

صپانك آدی فلاخن چوبانه دیندی شبان
انمق انداختن طـاش انیجی سنك انداز
کرم وسر دینه باقلماز بو فنا دنیـانك
ایمه وقتکی ضایع دیمه قیش یاز اوقو یاز

۲۷ ❊ این قطعهٔ فرخنده دم چون روز روشن دلفروز ❊

سر باش و پیشانی الن ابرودی قاشه چشم کوز
کرپك مژه مردم ببك بینی بورون در روی یوز
رخسار رخ عارض یکاق دندان دیشدر لب طوداق
آغز دهان دیل زبان کفتار ایمش معناده سوز
سینه کوکس بوغاز کلو بشکنج مفهومی بلك
وارن دیمشلردر پرسکه پشت ارقه اولمش دوش اوموز
انکشت پرمق دست ال زانو دیز اولدی پای ایق
هم طرنغه ناخن دینور قاشی بخار کراو بوز
دکانلو یوللرکوچه و نجار درسوداکران
دادوستد آلش وبرش کالاغاش ارزان اوجوز
کرماونا بستان یاز ساحل محلدرکرمسیر
قیشدر زمستان ودی سرما دخی پاییز کوز
یغمور باران برف قار داخی بولندر ابر ومبغ
بخنونه دیرلرشمشکه بخچه طلو یخ اولدی بوز
کردن بیوندر ایمکه کردن دی کردان دونیجی
اولدی دکرمی کرده هم کرد ایتدی داخی کردتوز
مکرای مـال وجـاه زامیـل ایته مال ومنصبه
علم ومعارف کسب ایدوب جمله حسودك بغرین اوز

❊ قطعه چون آب كهر پاش ومريز ❊

بعض برخى شمدى اكنون داخى نيز
هست واردر نيست بوقدر نسنه چيز
يك طلو سرشار دستيد رسبو
ايچ بنوش صاچ پيقشان دوك بريز
قول رهى بنده كوله زنكى عرب
نفر ز دلبر جاريه اولدى كنيز
دى نبهره نا سره قلب اقچه به
اولمش الدا نمق فريب پول پشيز
قورقودر بيم وهراس وترس وباك
قاچه جق يره در دخى جاى كريز
كت برو هم اور بزن بكريز قاچ
قارشفلق شورش وغوغاستيز
پويه يلمك يكچه قوشمق تركتاز
داخى پك چاپك كبد ندر كرمخيز
شور طورلو زرف ومغ يعنى دربك
قويى چاه وقويجبدر چاه وبز
تند باد اولدى قصرغه زود تيز
هم دخى خشم وغضبدر تند تيز
مغز ايچيدر كيم عربجه لب دينور
پسته فستقدر قورى اورزم مويز
باد زن يلپازه در داخى دينور
باد بيزن باد باز باد بيز

سن همان شی ابله ای نور بصر
علم وعرفان صاحبین ایلر عزیز

۲۹ ❊ قطعهٔ سینه رادر سبنه کن بهتر هوس ❊

کلدی آمد کولدی خندیدانکه اولکم کیمسه کس
قویروغه دنباله ودم دی بیر معناسی کس
صولومقدر دم زدن همدم مصاحب رازسِر
اوفلمك هم ظاهر اولمقدر دمیدن دم نفس
سو یلمشدم کفتمی بلمش ایدم دانستمی
بسکه ازبسکه نیجه چوقدن بتر دالخی زبس
اوکده کیدن پیشرو کیر وقلان پسمانده در
صکره سبدر واپسین هم صکره درهم اکسه پس
ساربان صوران دوه اشتر یولار ید رمهار
بانك پك سس چك درابر آدیده اولمش جرس
عقربه کژدم دخی صد پایه دیرلر طرطله
هم اورمجکدر تننده اولدی سنك آدی مکس
فشقی سرکین وسپلوب سپورمه اولمش رفتروب
چورچوبه سوپرندی یه خاشاك دی هم خاروخس
آبدان یعنی مثانه بول ایمش شاشا چمین
ضرطه تیرو فارسی کافیله کوه اولدی نجس
اوکرنورسك بن کبی سن تو. بنا موزی چومن
میل ایدر سك کر بور کدن کر کنی ازدل هوس

۳۰ ❊ قطعه درشین منشین تانگنی دردل خویش ❊

پیش اوکدر ایلرو ایلرودی پیشاپیش
اکسکه کم دینلور اولدی زیاده دخی بیش
خرده بین اولکه بقار دقتله هر ایشده
هر شیك عاقبتن فکر ایدیجی دور اندیش
قایمه در لغزش وغلطیده بو ارلنمشدر
قو یو باپلحق که اباغه یاپشور دیندی خلبش
اکمدن کندوبتن نسنه به دیرلر خودرو
کندوخوده هم حصمه کندوسنه دیرلر خویش
میده مستوره اولان یعنی عفیفه خاتون
عاقله معتمده قادینه هم دیندی خدیش
پیش مزد اولکه مقدم ویریلور اجرتدن
حاضر آمده دخی اوکده دیمکدر درپیش
قانه خون وطره‌لك دی ابریکدر دخی ریم
یاره ریش وآجیان قلبی کدردن دلریش
ایکلبش نالش وزاری دخی کولمك خندن
دیندی سخریه ایله کولمکه هم خنده خریش
ماده گاو اولدی اینك بوزاغیسی گوساله
هم صغرکاو قیونك دیشیسی مادهٔ میش
دی عناد اوزره اولان کافره ناکردیده
پك جفا کارده تعبیر اولنور کافرکیش
زهر ایچمك کبیدر آجی سوز آدم اولانه
سخن تلخ بمرداست چو نوشیدن نیش

٥١ ❀ گویمت قطعهٔ رنگین بکوش ❀

طوشنك آدی اکرچه خرکوش
دی یلان وعده یه خواب خرکوش
قاچدی بکر یخت کرفته طوتمش
کلدیه کربه دینور فاره یه موش
صاریلوب قوجغه دراغوش دیمك
بر دینور کوکسه قوجاقدر آغوش
هم قولاق توزی بناکوش اولدی
کویه منکوش قولقدردخی کوش
صاحب عقله خردمند دینور
عقله اوص دیرچغتای یعنی هوش
عقلی نقصانه سراسیمه دینور
بایلوب کندوبی بلمز مدهوش
می وملی باده شرابك آدیدر
بزه در جرم وکناه ایچمه منوش
سوز سخن سویلیجیدر کویا
تن زده سویلمین یعنی خموش
اولدی یغمورلق آدی بارانی
اویله اوسته کیلن بالاپوش
بویله سن کندو قاشك صانمه
توچنین کالهٔ خودرا مغروش

۱۲ ❊ زصاد قطعهٔ صافیست پاك وخالص وخاص ❊

نغو ومینه اریك آدیدر عسر بجه اجاص
دراز دیندی اوزن نسنه یه هم اویله شناص

کروغ اولدی یلان زور ایله مرادفدر
دروغزن دی یلانجی یه هم دخی خراص
تکوقورجق اولان صاچه دینلدی جعدکبی
دی چیرزه قبل بولاجق نسنه یه داخی مماص
توانکری دیمه زنکنلك اولدی یعنی غنا
زوکرده خشنه دینورهم زوکرتلکده خصاص
شو نسنه که اوله اکری دینور کج ومعوج
دی طوغری ایمکه راست کردن واتراص
زبل آدی نسال دخی صنج ایمش اومعناده
کوچك که اوینایه بازیکراولدی هم رقاص
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
بو بحر ایچنده بو اورکوهراشین غواص

* قطعه در ضاد بخوان سینه تهی از اغراض *

یقق افروختن اولدی عربیسی ارماض
شمشکك چاقمسیده رخشش ایمش هم ایماض
یرزه قرپندی دیمکدر که قراضه کبیدر
کاردود یندی مقص آدینه یعنی مقراض
ایش کورن آلدیغیدر ساره مألی رشوت
قرض باشك هم اودنج آلمق ایمش استقراض
دیده بان کوزجی دیمکدر هم اومعناده رقیب
همدخی کوزقپامق اولدی کلوچ واغماض
دینلور باغچی یه رزبان دخی ناطور اویله
باغچه پالیز دیمك روضه کبی جمعی ریاض

صا قلمق اولدی نکهد اشتن وخول دیمك
صغناجق یرك آدیده پناکاه واضاض
امسکه دیندی مزیدن دخی مص اوبله ایمش
دی اصرماغه کزیدن هم اودرعض وعضاض
اولدی ایندرمه فروکردن واهباط اوبله
دیندی قالدرمغه افراشتن وهم انهاض
بزه یارب ایکی دنیاده ایشی آسان ایت
سهل الامر بمدارین لنا یا فیاض

٤٤ ❋ قطعه در طاکه زخو بیست بحد افراط ❋

یوله هنجار دینورمش عربیسنده صراط
هم اوزا قلق دیمه مفهومیده دوری وشطاط
صقالك پك قباسی بلمه وهلوفه ایمش
کوسه یه دیندی تنك ریش اومعناده سناط
قاره قولاغه فرانق دینلور داخی عناق
ایری ارسلان دیمه در شیرژیان کبی عطاط
اوکی قوشینه دینور کوف دخی ضوع اوبله
یراسه آدی شبانکیز هم اولدر وطواط
طسه مغناسی فرزم کربه مراد فدرهم
شاد کامی دی سونمکلکه مانند نشاط
یاورنده دخی یاردمجی معاون کبیدر
دادکردن دیمه عدل ایتمك ایمش هم اقساط
بالواسه دینلور ایلکه برآدیده خیط
ایکنه نك بوردیسی سوفار دخی سم خیاط

دی اورشماغه زدش یعنی تضارب دیمه در
اولدی غوغا غلبه لنبر آنك كبی هباط
دیده دن قطرۀ اشكم دوكاور دل مجروح
معما بنام محمد ❊ اسمی خون دلمدن ایده سن استنباط

٥٠ ❊ قطعه درظا كه بظاهر همه رنكین الفاظ ❊

دیندی خشم ایتمكه ارغیدن وتازیدن نكاظ
بدمنش اولدی فناخویلو هم اوبله جنعاظ
جنكه پیكار دینورمش مزاد قدر حرب
دخی جنك ایتمه ستیزیدن هم اوبله تماظ
دیدیلر اویقودن اویمغه بیدار شدن
كوزیكی آچ كه اومعناده ایمش استیقاظ
هم فروزنده وبارق دیمه در پارلیجی
آتشك شعله سنه دیندی تبش یعنی شواظ
كزلنن اولدی نهفته دخی مكتوم اوبله
دیندی حفظ ایتمكه پاسیدن اومعناده لحاظ
دیمش ابودرمكه اعجال وشتابانیدن
یعنی تعجیل آنك كبی هم اوبله انكاظ
كوشواره كوپه معناسنه در قرطه مثال
طوت قولاغك كه لآلی كبیدر بوالفاظ

٥١ ❊ قطعه ذرعین وعیان چون مهراز خیط الشعاع ❊

قوله باز ودیندی معناسی عربجه اولدی باع
كز دخی ارشون دیمكدركیم مرادفدر ذراع

ایچمك آشامیدن وهم اقتباع واقتماع
بوتمغه دیندی فرو بردن دینور هم ابتلاع
اولدی نو پیدا ومحدث یکی ایجاد اولنان
داخی پیدا کردن ایجاد ایلمك هم اختراع
شید اولمشدر کنش داخی آنك کبی ذکا
ایشغه آیدینلغه پرتو دینور یعنی شعاع
شمشکه دیرلر درخش اولمش هم اول معناده برق
پر لمق اولدی درخشیدن نظیری التماع
دیندی قورقمغه باکانیدن وترهیب هم
خوف ایتمکدر هراسیدن مالی ارتیاع
آلدامق اولدی فریبیدن که غبن آنك کبی
دی فریبانیدن آلدانماغه یعنی انخداع
اولدی پوشانیدن اورتمك تسترکبیدر
هم آچلمقدر کشانیدن مثالی انجلاع
حقدر انجق قائل اولماغه هم اویماغه سزا
انما الحق حقیق بالرضا والاتباع

❊ قطعه در غین بعین دل وطبعست فروغ ❊

کوسترش اولدی نمایش یوجه رتبه آمروغ
هم اوزن بویلو به هم دیندی وقاره آموغ
اسمك یازه وخیازه ککرمك آروغ
اولدی آمیغ قارشمش دینور آرزنسنه به شوغ
روشنایی دینور ایدنلغه روشن آیدین
دخی آیدینلغه هم پارلایشه دیندی فروغ

شبرسود ماست بوغوندرتره باغی مسکه
قله دیرلر آغزه قیمغـه تو ایران دوغ
بیقاق شستن و بیقانمشه شو بیده دیور
چرك دی کبره دخی کیر ایله پاسه آژوغ
دیرلوب دیوشریلن چیده و برچیده ایمش
دیندی بروند قماش صارقبسنه بوغجه یه بوغ
قلپزن کیسه یه دیوبه دغلزن دینلور
دخی مجهول اولان نسنه یه دیرلر آشوغ
طتلو دیلاویه دینور چرب زبان شیرینکو
شاعره دیندی سخنساز ویلان اولدی دروغ
جاهله جاهله رفعتی کلور عالمده
علم افراز معارفدر اولان صاحب توغ

١٨ ❊ قطعهٔ چون بوی عنبر قوت آرد در دماغ ❊

سرچه کنجشك و کوکرچندر کبوتر قارغه زاغ
خنج بایقوش اوکیکدر فاخته قوزغون کلاغ
داخی قرلنقج پرستو آشیان اولدی یوه
کاغ آتش قارغه وقوزغون صداسی کاغ کاغ
زنده کانی دیرلك اولدی زندکی صاغلق دیمك
جان روان ومرك اولوم مدر مرده اولمش زنده صاغ
پك طتلو لبریز اومعنـاده لبالب اوبله در
هم دخی ساغر قدحدر پك بیوك اولسه تقاغ
چاغ وقت امّا عجم خاطرسؤال ایتدکجه دیر
صاغ اولاسك بر بنه باشد دماغت کوك چاغ

جوی شیر اول صو که اقش برزمان شیرین ایچون
کوهکن فرهاد و کوه بی ستون دادیکی طاغ
اصفهان شهرنده کی نهرك آدی زاینده رود
برمزین باغچه در یانده آنك چارباغ
راه یول کمراه ازغون ضایع اولمش کم شده
هم قولاوز رهنما و بدرقه رهبر سراغ
یاق بیفروز بیار اینجا کتور بونده دیمك
شمعدان اولدی لکن یانمش فتیله دی چراغ
یاقی ایچون شول دمردن داغلمی داغینه هم
کی قچن داخی عربچه یاقیدرکی یعنی داغ
بوکتابم برکلستاندر اوقو بلبل کبی
سیر کلزاره نه حاجت اشته بودر باغ راغ

٩٥ * قطعه درفاز کهر پرچو صدف *

رده ورسته وزده جمله سی صف	سو بسو هر یکا در سوی طرف
زند و آتش زنه چاقمق آدیدر	کل کفلجم دیمه درقاودر خف
صاحب بخت خنك داخی صاوق	سنکچه دی طلوبه قاره خشف
اولدی یانمق اریمك سوز وکداز	سوخته یانمشه دی یالکه تف
صاقسینك آدی سفال اما کیم	مشترکدر عربی ایله خزف
قوربغاغوك دی آرغه کاریز	دبندی قابلو مبغبه داخی کشف
اینجو معناسنه درمز واريد	کوش ماهی ایشیدرسك دی صدف
هم ستور اولدی بنك حیوانی	داخی حیوان یه جك نسنه علف
مشترك جمله لساننده صابون	فارسیده کوپوکه دیرلر کف
اب وجدك كبی جدا وزره اولوب	ایله کسب هنر ای خیر خلف

٩ * سیمرغ کوه قافست این قطعه ام برونق *

بوشدر تهی طلو پر صواب وکوزه بردق
تیره شدن بولانق هم جویبار ارمق
اصمرلمق سپردن کوندردی هم فرستاد
سچمك گزیدن اولدی داخی ستادن المق
قاپمقه دی ربودن یلمك دخی دویدن
قاچمق گریختن هم پوییدن اولدی قوشمق
بون کسه یه دی کودن فرتوت هم بونامش
شیدا دلو دیمکدر کالیوه شاشقین احمق
پیرایه و زیب وزیور آرایش اولدی زینت
آراستن بزنمك پیراستن طوناتمق
آبستن وسترون یوکلو قصر دیشیلر
طوغماغه دیندی زادن هم زاستن طوغرمق
اورمق زدن ایکدزن تمه اوریجی یعنی
چکمك کشیدن اولدی انکیختن قوپرمق
اوینارایکن یوتلمق معناسی باختن هم
بازیدن اوینامقدر بازیچه در اویونجق
مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن
حقه توکل ایدن دائم اولور موفق

١٠ * قطعهٔ کافی که معنی را کند اکسیر رنك *

شیوه کردر جلوه لی نازك کوزلدر شوخ وشنك
عشوه نازو بوس اوپشدر شرم اوتنمق عارننك

بيوه طول كرمه يد وقسز مشدر زبقجى سعز

هم زبق آدى مچاچنك اولدى دخى چبر چنك

كان جماع آلت معهوده نك آدى نره در

فرج كس هم آب پشت اولمش منى اركن ملك

كور نابينا ودغسر باشى طازلق كل كچل

كر صاغر ديرلر چولاغه چنك دى طوپاله لنك

قرمزى سرخ سياه قاره يشل سبز آق سفيد

كوك كبود وصارى زرد و بويه فام و كونه رنك

منج و زنبور آرى كندو قوغان بال انكبين

طتلو نوشين آجى تلخ و زهر نيش وهم شرنك

خرس ايو پوزينه ميمون سك كوپك دركرك قورد

شير ارسلان دلكى روباه ودخى قپلان پلنك

قورباغه يه دى وزغ قبلومبغايه سنك پشت

يڭكجه خرچنك وكرپى خارپشت وپنچه چنك

كبك كَكلك آتمجه باشه طوغان شهبازه هم

چايلغك آدى غليواژ وزغن طورنا كلنك

ياى كمان زه كرش پيكان دمرن نوك اوج

هم نشان آماج اوقدر ناوك و تير و خدنك

دزد خرسز ايب رسن آور كتور آويز آص

يول كسيجى راهزن شهرتلوسى شنك ومشنك

بَمشه ديرلر سوار و يول دورِيجى رهنورد

هم پيان كتمك پياده رفتن اكلمك درنك

فهم ودانشله اولور اقران ایچنده سرفراز
کیم اوقور سه بو کتابی باشنه طاقسون چلنك

٤٢ * قطعه درلام همالش بجهانست محال *

غازه کلکونه قزلجه که ایدر رخلری آل
وسمه قاشه چکیلان راستغه دیرلر بکه خال
بر ولایت آدیدر فرخار که دلبری چوق
هر طرفدن صالنان صاچه دینورمش فرخال
چشم زخم اولدی نظر دکمه نعوذ بالله
دشمنك داخی فنا یورمه سی صانوسی شکال
قیروان کوکلرك اطرافی ستاره یلدز
یکی آی ماه نو اولدی عربی آدی هلال
چشم سوزن دیمه مفهومیدر اینکنه دلکی
هم او معناده دخی اوق کزی اولمش سوفال
آدی عنقا قوشنك وار ایسه سیمرغ ایمش
قنادك باشلری شهپر دخی اویله شهبال
دیشی آیو یه چقل کا هیجه طاغلرده آشوب
طوغر ر آیو او حیوانی که دیرلر کرشال
خاکسار اولکه توز وطو پراغه بولاشمش اوله
ایق آلتنده سورنمش تپه لنمش پامال
دینندی آموختن اکرنمکه کسب ایتمکه
هم حرام اولدی شقور دخی مسراد حلال
صاچق افشاندن وریختن اولمش دوکمك
پرشده طولمش اولان یك طولودرمالامال

اولـدی قـالیچه نهـال بچه نك آدی نمد
هکبه خرجین وغرار ایمش اوقبل قاره چوال
باشده کبم اولسه برابراکا همزاد دینـور
دخی ماننده کبی مثل ونظیر اولدی همـال
غصـه دن ایکلمه فکر ایلمه شکرایت حقه
شکر ایزد کن ازاندوه میندیش ومنـال

٤٧ * این قطعه راکشیده ام ازمیم دررقم *

کاتب دبیر خامه وکلك اولدی هم قـلم
مکتوبك آدی نامه یازلمش نوشـته هـم
کزلك قلمتراشه وعینك دی کوزلکه
پشم دوات کرچه دیمش لیقه یه عجم
درهـم اودرکه بورتشه قارش بورش اوله
بربیرینـه ینـاشمش اولانه دینـور بهـم
دیوانخـانـه آدیـده تـالار ایمش دخی
شبخـانه پادشـاه سـرایـنـده کی حـرم
اولمش پرسـته بسلمه عـورت مقولهسـی
چاکر قول اولدی دخی پرستار ایمش خدم
پك قوتلو نسنه اولدی همـایون همـاکبی
وقت مبـارکـه دینلور هـم خجسته دم
خم کوب دیمکه راکری خم وکژ دینور دخی
بوکلو ملنوب طولاشمش اولان نسنه خم بخم
پـا پوشه پایدان ودخی کفش وسردینور
هـم چرمه موزه وچـاروغك آدیدر شم

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
رایتکشان علم ومعارف اولور ءلم

* قطعه چومشك ختن بوی دهدد رمشام *

بام سحر قوشلغه چاشت دی اخشام شام
چاشته یك ایمش وقت ضحاده طعام
سایه دینور کولکه یه سایه زده جن طوتان
قوکشو به همسایه دی طامه دخی دینلدی بام
باور اینانمق یمین آدیده سوکند ایمش
شاهده دیرلر گواه رهنمه کر وبورجه وام
ترکیه فتراك دی کسمه یه برکستوان
زین ایسردر که دیزکنه دیرلر لکام
کام دماغه دینور داخی مراد ومرام
آدیمه هم فارسی کافله آد اولدی کام
نام دیمك آد ایمش آدی چیقان نامدار
شهرت وشانی اولان کسه یه دیرلر بنام
تربیه سز شخصه ناپخته دیمك اصطلاح
پخته دینور پشمشه چیك دیمه معناسی خام
رم سوری داخی رمه اورکمشه رمکرده دی
دکلنش آرام ایمش یعنی مطیع اولدی رام
آه وفغان ایتمکه ماتمه شیون دینور
داخی مراده ایرن کیمسه یه دیرلر بکام
هر چه بخواهی بجو هرنه دیلرسن دیله
لطف ایدر احسان ایدرسا که اورب الانام

٥٤ * زحرف نون بود این قطعه ام شایان فهمیدن *

افندی اکلیه کم دشمنلك ایتمکدر افندیدن
جفا و جور ایمش آزار و انجتمکده رنجیدن
دخی دشنام سوکمك سرزنش توبیخ ایتمکدر
ملامت ایلمك بدسو یلمك اولدی نکوهیدن
تأسف ایتمه در افسوس کردن طعنه در نفرین
ستوهیدن طارلقدر هم اول معناده غرمیدن
تملق لابه یالطقلنمق اولدی چابلوسیدن
دینور عذر ایتمکه پوزش هم آنك کبی پوزیدن
فراموشی اونتمق یادکردن یعنی اکمقدر
هدیه اولدی دستاویز ابرشدرمك رسانیدن
شود هم میشود اولور دخی اولماز ایمش نبود
شدن باشیدن اولمقدر دخی صاچمقده پاشیدن
کیدن کبی کاهیدن دیمکده اکسك ایتمکدر
صغمق اولدی کنجایش آنك مفهومی کنجیدن
براقق اولدی افکندن یوارلانمقدر غلطیدن
دینور هم دوشمکه افتادن آنك کبی افتیدن
صقلمش نسنه در افشرده طوکمش نسنه افسرده
فراهم آمدن جمع اولمه یومشاتمقده فرخیدن
چن اولور برابر دیمك ایمش کی بود یکسون
ایشتمکدر شنیدن دیده کوز کورمك دخی دیدن
دینور شاباش تحسین و آفرین ایتمك محلنده
کزیده منتخب نسنه بکنمکدر پسندیدن

دوكشدن قاچق ايمش كال بوزغوناق ديمكدرهم
شخوده يارەلو آت كشمك اولمش شخوايدن
چه دوشسه باغه قطره قطره ديرلر ژاله وشبنم
شكفتن كبي معناده آچلمقدر شكوفيدن
صالنمقدر خراميدن چبانبدن چيدن هم
بيومك اوزامق نشوونما بولمقده باليدن
نوا نغمه هزار خوشنوا صوتى ايوبلبل
سرايدن قوش اوتمك نغمه ايتمكدر سرايدن
بو باغ ايچنده اولدم كل كبي كولمك ايچون صولمش
درين كلشن شدم پژمرده چون كل بهر خنديدن

❀ اين قطعه شايان از بهر ياران ❀

خوبان كوزللر كوليجي خندان	بوسيدن اوپمك عهد اولدى پيمان
صالنجي يه ديرلر چمان هم	اويله ديمكدر داخي خرامان
بيند مارا بيزى كوررلر	باقق نكاه وكوزجى نكهبان
رانديد آزدر سوردى قوودن	بكشود آچدى قاپوجى دربان
راندن نه ديرسك سورمك ديمكدر	اولمش سنكلك آدى مكسران
كردم رفوشه ايتدم كناهى	هم نادم اولدم كشتم پشيمان
كيزلو نهان و بللو هويدا	كورنيجيدر يعنى نمايان
الدايجى يه ديندى فريبا	ديو اهرمن هم جنيله شيطان
شبباز بان دى سوزى فصيحه	سوز بيلن آدم مرد سخندان
آغاز اوّل ايش باشلمقدر	صوكينه ديرلر انجام و پايان
آغر كران و يينى سبك هم	آنلردر آنها بونلردر اينشان
يكسان بناشد اولماز برابر	پردل بهادر قورقق هراسان

کبرا اولکم بك طونجیدر	شولکم قاچیجی اولدی کربزان
شابد سرادر بابد کرکدر	بابسته لازم چوقدر فراوان
مستفعلاتن بحر رجزدر	اوکرن بیاموز قولابدر آسان

❊ قطعه چون جامهٔ چسبیده ببالای سخن ❊

جامه اثوابه دی طونلق تنه تن داخی بدن
طونه شلوار دینورکوملکه هم پیراهن
پوستین کورك کریبان یقه قفتان قبا
آستین بك یکی نو اولدی انکدر دامن
خلعت فاخره اکسون و پرند اطلسدر
پرنیان نقشی اولان نوعه دینور اطلسدن
کبش سموره دخی پك ابوکورکه دینلور
لیك شیرازده خلعت دیوکوش ایندم بن
جشن بیرامه ضیافت کونه دیرلر هم
چوق جواهرلی اولان تاجه دینورمش کرزن
خاتمك آدی نکین و یوزکك انکشتر
درزینك یوکسکی انکشتنه ایکنه سوزن
درز یونجیه نکنده یمه لبدر ژنده
یمه نك آدی وژنك انکاه دی دوکمه به سن
پینه دوز اسکی دیکیجی وکراده اسکی
دوختن دکمك ایمش داخی بریده کسلن
برمغازودخی قنبارد یمك شربتلك
یعنی بخشش دیوشاکردك الینه ویرلن

درخور آنکه نیم اوکا که لایق دکلم
ویردی الله بکا بارخدا داد بمن

۴۸ ❋ قطعهٔ گوهر که قدرش بشناسد قدردان ❋

دی مسافر قوندیغی اوصاحبنه میزبان
هم مسافر میز ومهمان اولدی داخی میهمان
بوبری اردنجه پیدر پی سکیر ایزداخی پی
هم سنکچون ازپی تو آنکچون بهر آن
از برای اودخی آنك ایچون اورا اکا
بونجلاین زینسان وانجلاین آنچنان
آنشان اوانلرك هم اینشان بوانلرك
پادشاهلردر کیان کیملر دیمك اولدی کیان
چتر چادر اوبه خرکاه واوتاقدر بارکاه
بك بیوك چادر دیمك هم کولکه لکدر سایبان
کوك سپهر اولدی زحل کیوان عطارد تیرایمش
اولکره پروین دیرلر عرش اعلا کرزمان
مشتری برجیس ومریخك آدی بهرام هم
زهره ناهید صمان اوغریسی اولمش کهکشان
مرز بوم اولدی وطن سرحد سنوریدر دخی
مرز سرحد آدیدر سرحد اغاسی مرزباز
پاس حفظ ایتمك دخی برزبجی ایمش کیجه نك
بوسببدن کیجه بکجیسنه دیمش پاسبان
ران اویلق چاقشیره شلواره ده رانین دینور
قوله آت یکران بنلشدن کنایه زبران

دیندی زردشتا که کیم یازمش مجوس ایچون کتاب
هم مجوسک اوقشلارینه دیرلر موبدان
بیلکو طاشی فسانه سحر افسون وفسون
داخی افسانه حکایت هم دینورمش داستان
بیخته اولمش الینمش نسنه پرویزن الک
دوکه درکوپدن ومهراس معناسی هوان
آقیجی جویان چکیدن طملامق بارد یاغو
هم اولوق میزاب ایمش التون اولوق زرناودان
اولدی صانجلمش خلیده سیخ شیش بریان کباب
میچکد طملردیمک قان طملایجی خونچکان
بسمل اولمشدر بوغازلنمش بریدن کسمه‌در
مخ ایلک معناسنه کلمش کمکدر استخوان
یاره زخم ویاره‌لو زخمین وداخی زخمناك
دی تشنج اولمشه ناسور وپرخون طولوقان
بیل میان اولمش وسط معناسنه داخی کلور
قوشاغه دیرلرکر هم اینجه بللو مومیان
فارسی اوکرندم اولدم بویله طتلو دیللوبن
پارسی آموختم کشتم چنین شیرین زبان

٤٩ * قطعهٔ خوب بمعنیست چنین عشوه نمون *

طشره بیرون وبرون ایچرویه دینلدی درون
چوره پیرامن اومعناده ایمش پیرامون
اولدی مفهوم خداوند همان صاحب ورب
یوق نظیری ومثالی دیمك اولمش بیچون

دینلورمانیٔ نقـاش کتا بینه دخی
کرچه انجیل شریفك آدیدر انکلیون

کاه منّد اولدی شکایت ایده احوالندن
زحمت ودردی اولاندر دخی رنجور ومجنون

دیدیلر تنبل اولان کیمسه یه نکش وهوشا
ایشنی کورمکه پك سعی ایدن آدم بشکون

اتلو جانلو یه تنومند دی فربه سمزه
دخی لاغر آریغه دینَدی نزار اولدی زبون

ترسـنه دونمشه معکوس اولانه منحوسه
بازکونه دینلور همده نمی وارون ونکون

غیری درلو دیمه معناسی دیکرکون اولمش
درلو درلو یه جك پرده دینور کوناکون

محفه نك آدی کجـاوه عربه کردونه
دوند یکیچون دیدیلر کوکاره چرخ کردون

کاست نقصان دخی پك آکسکه کمتر دینلور
هم کینه دیمك اکسکاو زیاده افزون

رنك نیرنکنه الدانمـه بو چرخ دونك
نقش الوان دبو کوستردیکیدر بوقلمون

٥٠ * قطعه در واو چونو باوهٔ باغ مینو *

شیر مکین اوتانیجی اولـدی قاد ندر بانو
پیره‌زن قوجه قاری سحر ایدیجیدر جادو

بری برینه طولاشمش دیمه‌در پیچاپیچ
موی قیل شانه طرق صاج بلوکیدر کیسو

فاصغك آدی زهار اولدی بغل قولتقدر
هم تراش اغنه سترن دن ایكودر پهلو
پهلوانه یل والب وكو رشه كشتی دی
كوجلو قوتلو توانا دخی قوت نیرو
جاودانی ایله جاویدا بدی ودائم
راحت آسایش جنت كبی همچون مینو
سبب المادر ابو بـه دخی ایوادر
نارا نار وار یك انواعنه دیرلر آلو
اصمه تاك واوزم انكور قورقدر غوره
اولدی كلنار كرار وشنه در آلو بالو
انبرو دولكل انبرد دینور امروده
شفترنك ایله هلو ایكیسده شفتالو
دینبدی بارنك تورنجه بیوكیدر نارنك
دخی لیمون اغاجی اولدی درخت لیمو
یسارو برمیوه ونرفنده یمش تو بساوه
بهترین یك ایو سیدر ایو نیك و نیكو
هندوانه دینلور قاپوز قاون كرمك
خربزه اكیسنك آدی قبق اولدی كدو
زیره كمون ویوزرلك تخمی داخی سپند
چورك اوتینه دی بوغنج ومارولدر كاهو
این سخن را بو سوزینك شنود كانه ایو
فارسی بلین آدم اوله مز نادره كو

٥١ ❋ همچو گهرهاست این قطعه بدیهیم شاه ❋

خشك قوری باش تراو تلغه دیرلر کیساه
فوری چراکاه ایمش اولدی صمان آدی کاه
کیجه بی اجبابدن شخصه دی شب زنده دار
هم دخی شبخیز اودر وقت سحر بامکاه
ایله توکل دیمك اولدی پناوه بکن
صاقلانه جق یر کمین یعنی صغنمق پناه
کلبه کوچك حجره در مختصری خانه وش
حق بولنه یاپلان تکیه کبی خسانقاه
کاغد زردی برات اسمنه طغرا نشان
پادشاهك و بردیکی دیرلك ایمش نان شاه
صاریه کربوه دی یول کوسنزیجی رهنمون
ایشلك اولان اولو یول آدی ایمش شاهراه
ویرمه مده چك بکش قومه دیمکدر منه
ال بستان استه جوی اسمه دیرسه بخواه
آنسز اولان ناکهان هم دخی ناکاه ایمش
وقته دی هنکام و کاه کاهجه دیمکده کاه
اسـتر ایسك معرفت یانمه کلده دیله
کر تو بخواهی هنر نزد من آو بخواه

٥٥ ❊ بود این قطعه امر خساردانش راچو آینه ❊

دی رسم و عادته آیـین البته هر آیینه
قدیمی اولدی دیرین هم اول معناده دیرینه
بولنمش برخزینه خسرو پرویز و قتنده
که کنج شایکان دیرلر خزینه داخی کنجینه
بوجق پیغوله کاشانه دیمکدر مختصر خانه

دوشنبه ايسنه اثنين طوقمش يوكدن ميكشتردن
خصومت دشمنی ودوستی معناسی خلشدر
بكينه دينلدی عداوت كيرلو اولمسه كوكلده
طوداق طوداغه اولسه لب بلب امك مكيدن هم
برسبنه ديرلر سبنه اوشنيه كوكس كاشه كوكس
دينورمش زنكله چق چق ايدن خلخاله آيقده
دسنينه قولينه لر محبوبه طاقر كيم بلازك
سه شنبه صالی كوندر چارشنبه اربعاء درهم
خمسه پنجشنبه دينلدی يوم جمعه آدينه
دی شنبه يوم سبته هم احد يكشنبه اولمشدر
مبارك يوم اثنينك دوشنبه دينلدی آدينه
شكر كفتار اولورهی طوطی طبعم كبی هر كس
مصفا ايتجه سبنه سن مانند آيينه

٥٥ * قطعه همچو كلی در شيشه *

كار پنهان داخی كيزلو ايشه | بلدی جاسوس بدانست ايشه
كاردان ايش بيلجی مرد آدم | فكر ايدر يعنی كند انديشه
مقصه بكاز وبيغ بدی بروت | هم صقال ريش وصچاقدر ريشه
مشكن قيرمه بحدار قيل زنهار | آبكينه داخی مينا شيشه
اجر نيله ايش ايدندر مزدور | مزد اجرت داخی صنعت پيشه
هيچ كوك اولدی قوپارمق كندن | نی قمشدر ميشه اكدر بيشه
ديركه دينلدی ستون بالته تبر | دوريو سوهان كيسر در تيشه
كيجه كوندز ده شبانروز همان | اكا قومه ميل ايلمه ذوق وعيشه

[illegible] * خوشا اين قطعهٔ رعنا مضمونهای نوجسته *

قرارسن بشكنی یب یب دیملك آهسته آهسته
قدح طولسه پیاله دی قرلمش داخی اشكسته
غماسی اولمیان یعنی جماداته دی بربسته
آنك ضدی دخی پیره دوشمش سبزه بررسته
اكابرقاپوسی ایشكینه درگاه دیرلركیم
ایشكدر آستان وآستانه داخی آخسته
طبیبك باقدیغی قاروره آدی پیشیار اولمش
علاجك آدینه دارو دینور بیماراپمش خسته
اكرچه صحرامق قاچمق خلاص اولمق ایمش جستن
ایومصراعه وصف اصطلاحی اولدی برجسته
مأل شوی دیده اركوروب ثیب اولان عورت
نكاحك آدیدركابین اپاغی باغلو پابسته
بودستاویز سنبلی زاده درارباب عرفانه
كلستان معارفدن كتوره‌مش تازه كلدسته

* قطعه ازدرج سخن چون كهر ناسفته *

عقلی طاغلمشه حیرانه دینور آشفته
هم اومعناده هم آلشمش اولان آلفته
دلكشا قلب آچیجی اولدی مسیره كلكشت
هم شكوفه چیچك آچلمش اولان اشكفته
طتلو اویقویه شكرخواب دی خفتن اویومق
اویومش یاتمشه خسبیده دینور هم خفته
پیلور چرچی دیمك پیله حرزیره دینلور
پولیجه سفته ایمش داخی دلنمش سفته

فهم وفه کور که دیندی سپور که چاروب
خاکروبه سپورندی سپورلمش رفته
توهپندار که سن صانمه که دانم بیلورم
سویلمك گفتن سو یلنمشه دیرلر گفته
دکلمه جوهر کبی بیل قدرنی ایتمه ضایع
گوشوار اولسه سزا بویله درّ ناسفته

٥٨ ❋ چه رنکین قطعه هرحرفش بصدر نکست اندوده ❋

ازلمش هم سوزلمش نسنه سایده دخی سوده
اوزلمشدر گسسته آشوب ییرانسه فرسوده
ستوده مدح اولنمش آزموده هم صنانمشدر
امین وسالم ایمن یعنی راحت اولمش آسوده
خدیووکی دیمکدر پادشاهك امریدر فرمان
بیورمق اولدی فرمودن بیورلمشده فرموده
ایولك صاغلق اولمش تندرستی کبی بهبودی
ایدی بوداولمغه بودن دینور اولمش دخی بوده
قارشمق اولدی آمیزش دخی آمیختن اویله
بولاشق اولدی آلودن بولاشمش نسنه آلوده
دی سوزکی آدینه پالونه پالودن دخی سوزمك
سوزلمشدن کنایه پلته نك آدیده پالوده
بیوك اولسه قدح پیمانه‌دی اولچك دیمکدرهم
جهان پیما کزن دنیایی اولچولمشده پیموده
قبیله دودمان ودوده اول معناده در انجق
تتوندن مومدن حاصل اولان ایسدر دخی دوده

نكاريدن دينور نقش ايتمكه نقشه نكار اما
دخی محبوبه دیرلر هم صوانمش اولدی اندوده
سپرزا اولمش طلق اودزهره داخی آق جکر درشتش
دینو رهم بکر که کرده باغ رسق آ دیدر روده
دینور کهسار طاغه تیغ کوه اوسننده سوریسی
دپه معنا سیدر پشته یغن مفهومیدر توده
توا محو وتلف اولمق تباه آنکبی اولمش
دخی هیچ اولدی پوچ وهم عبث شولدر که بیهوده
همان آثار فیضا فیض وهبی الهیدر
دکلدر کسبله حسن ادا طبع سخنکوده

* ٥٧ * قطعهٔ کوهر زدر پای دلم دیکر بجوی *

خالصه سارا دینورمش یعنی عنبر شاهبوی
پك ایو سی عود مندل عود اغاجی دار بوی
نافهٔ مشك اول کو بکدر کیم دوشر جیرانده
چین اقلیمنده در اما او آهو بشقه صوی
خط برآورده هنوز تو بی بلور مش تازه در
دی تکلتو یسمز اولان محبوبه یعنی ساده روی
جا نفزا جان ارترن مردمکش ادم اولدورن
دیدیلر معشوقه جانان ومحله آدی کوی
انجمن مجلس قزشدقجه دی کرما کرم اکا
اولدی کرم الفت ایو کورشمه تردر داخی خوی
زستمك باباسیدر زال ودخی پك اختیار
قرصقاللو یه دینور آمیزه موی وهم دوموی

جند بـلر ایچنده بك اعلا بنیجی شهسوار
توسن اول اندر که پك سرت اوله یعنی تند خوی
اوجی اکرلمش جریت چوکان دخی هم صولجان
جندیلر آتوب انکله طوندیغی طوپه دی کوی
اولدی اکرلمش خمیده بوکلان پیچیده هم
ایکی قات نسنه دوتا وقت قت اولمش توی توی
شوخ آچق مشرب بلو نازك طبع هم حاضر جواب
کیرلو پاسلو شوخکین و پایغمدر شسب شوی
کم یتکدر ضایع اولمش نسنه در کمکسته هم
یافتن بولمق دیمك هم آره مقدر جستجوی
قاریشق غوغا ایله صبت وصدا شور وشغب
فتنه آشوب وزیان آسیب سوز صاو کفتکوی
کردوانی سن بیلورسك به ازین بوندن ایو
می شناسم اکارم فرمایور سویله بکوی

٥ مثنوی در اصطلاحات عجم

کاتب جان باری رحمت آب — فخر عالم شحنهٔ چارم کتاب
آب خضر اولمش دخی علم لدن — ایلیوب از بر او تمه باد کن
باد شاهد رسالهٔ یزدان دیمك — بار داده ایلمش دیوان دیمك
روز نور روزیٔ تو دینسه مال — رزقکی احسان ایدر اول لایزال
دیدیلر اصحاب کهفه عفت تن — هم کونشد ریوسف زرین رسن
آب مریم دی صلاح وعفته — داخی سرسبزی دینورمش دولته
عیسی شسته هفته اولمش میوه لر — پیش رس ترفنده در کیم اول بتر
دیدیلر اجسام بی شرم وادب — کعبهٔ علیایه خاتون عرب

چرخ زرین کاسه یعنی آسمان ‌ ‌ هم کونشدر زمزم آتش فشان

ظلمت اولدی رنك شباه رنكبار ‌ ‌ صو كار بنده دینوردش زود بار

كیجه معناسنده در زلف زمین ‌ ‌ استدیكی برد طوران خوش نشین

راحتله خوش كچن یل شاه سال ‌ ‌ شبر مرغ اول نسنه كیم اوله محال

یل شدیداسدكده دیرلر دیو باد ‌ ‌ مركب جم بو هوایه اولمش آد

نه صدف اولدی طقور قات آسمان ‌ ‌ چار باغ ایسه عناصر در همان

سوز یوكار ده سخندر آفتاب ‌ ‌ كشتی ز رماه نوای كامیاب

آخشیجان هم عناصر آدیدر ‌ ‌ چونكه بیری برینك اضدادیدر

دین فروشان اولمش اصحاب ربا ‌ ‌ كمز الحه داخی نقد ناروا

بك قدمی نسنه در پای جنار ‌ ‌ ساخورده اولدی غایت احتیاز

دیندی تعظیم اتمكه زانو زدن ‌ ‌ ناوك انداز اولدی خلقه طعن ایدن

دولت واقبال آب بی لجام ‌ ‌ آب در جوی تو دولت سنده تام

اطفله احیا اندر برپا كنند ‌ ‌ آشكار ایلر دیمك پیدا كنند

فائده كوردی دیمكدر طرفه بست ‌ ‌ همدمی یار موافق یك نشست

فكری یك باكابش اولان كوتاه بین ‌ ‌ مشورت بیرینه دیرلر كارزین

كجلك اتدی دیمك شب در كذشت ‌ ‌ هم ایش ایشدن كچدی اب از سر كذشت

كل شكفته كبرلو اولمشدر عیان ‌ ‌ استخوان بست اصلی ابتدی بیان

اصلی یوقدر بته اند ازین سخن ‌ ‌ آره اعزین برلمش انكشت زن

كلدی اكلندی رفت وبسنك بست ‌ ‌ نسنه برایش دینور صورت نابست

بولسه ایش صورتدی آب آمد بكار ‌ ‌ آش بختن ایشه ویرمكدر قرار

یك قولای ایشه دینور موی وخمیر ‌ ‌ موزه وكل اولدی معناده عسیر

خاك رنكین دیدسه التوندر مراد ‌ ‌ فرصت الوردی دیمكدر دست داد

كچدی فرصت دملری آهو كذشت ‌ ‌ یقلوب كتسون دیمكدر سنك نه شبت

بخت دندان خای یك منحوس بخت | هم دینورمش مشکل ایشه کار سخت

منصبه ایردی زفم بر سر کرفت | هم قبول ایتدی دیمکدر بر کرفت

که بر عنوان ایلباندر سر کران | داخی معزوله دینور قرآن خوان

هم ایو کون دوستی یار نوبهار | دم مخمور الدائمه سن ای کامکار

عزلت ایتدی روی بر دیوار کرد | آشکاره ایلدی دیدار کرد

یا الهی الحق اولان دیو ار پست | یعنی بو اسلوب اوزره زین دست

خانه کن شولدر کیم اوله ناخلف | بی محابا بولدیغن بر خوش علف

اولدی معناده ردسش شد عنان | اختیاری قالمدی الده همان

دل نموده التفات ایتمش دیمك | دامن افشاندن هم اعراض ایلمك

خاتم کویا دهان دلبران | هم دخی منقار کل اولمش زبان

قاچدی معناسینه کلمش پشت داد | عزلت ایتدی در پس زانو نهاد

کرد از و پهلوتهی دینسه مآل | آنی ترك ایتدی دیمك اولور عیان

حاضر اولمش نا [illegible] لازده | دست بر افشانده اولکیم ترك ایده

مار خوردن درد زحمت چکمه در | دم فرو رفتن مشقت چکمه در

کرك باران دیده کورمش روزکار | یعنی چوق شیلردن المش اعتبار

سربنی افشا ایدن کوتاه بام | مغز پوسیده دکلمش عقلی تمام

هم دخی بیدار مغز اولدی رشید | نوخبر الدی دیمك چشمش جهید

یورینلر ناز ایله دامنکشان | یك اوزون بویلو کوزل سرو روان

یوز کورملکی دیمکدر رونما | هم مصور اددر چهره کشا

بافسرد اولدی دیمکدر برقرار | باز آورد ایتدی یعنی اعتذار

اعتذار ناملایم عذر لمك | یك طارلدقده دینور امد تنك

طار بلورسه دینلور آمد بهم | دی بجای او آنك حقنده هم

یك عضلندی دیمکدر تیره شد | عقلنی شاشیرسه دیرلر خیره شد

سرت ایدی یك بومشدی آمد فرود | دولتی ار ترسه دی آبش فزود

مضطرب اولسه کشی شد دسته دی | هم منـاره آدینه کلد سـنه دی

غالب اولدقده دینورمش سکدرزد | منتخب نسـنه دخی روی سـمند

دیندی خودسرا کا کیم بی باك اوله | سینه رطاق اولکه بغری چاك اوله

چوق یلوب کزدی دیمکدر قطره زد | هیچ کاره یوس سوربن شخص بد

یك معـاند کیمسه کـافر ماجرا | همدخی ناداشت بی شرم وحیـا

حـدینی بلدردی دیمکدر مراد | دینلورسه برخرش کـاله نهاد

غالب اولدقده دینورمش دست برد | بوز یلوب مغلوب اولدی بارخورد

اشتلم کـرد ایلدی غوغا نزاع | همدخی شحوس کرد ایتدی وداع

اولدی رسوا رسرش بیضه شکشت | کـلدی اوحاله بروراو نشست

بی سرو پادر پریشان حال اولان | چونماند صکره دن بی مال اولان

چشم دارنده شو کیم امید ایدر | کـورلکه چشم فرنکی دیدیلر

التونه غرق ایلدی دررز کرفت | داخی طوتدی شعله لندی در کرفت

دیمك اولمش آتش آید ازچنـار | اوتمه داغك بردن اولور آشـكار

هم کدوبی وچـاری دیسه‌لر | بربرنـه اویمز ایکی نسـنه نی

بر برنـه کفو اولانلر ینك وکم | همسر طاوس طاوس است هـم

پیشکش معناسی اولمش ترجـاب | سنبل تردا نخی زلف دلبران

فوتی وارزور دارد درجـکر | یعنی عفو الله دیمکدر ردرکذر

ترك ناموس اتمـه اب روص بز | مرحمت ایله دیمـك ریزی بریز

وابو نسنه تلف اولسه اکر | دینلور ردیکر نمی بنددکـهر

کردینورسه طشت از بامش فتاد | سری فاش اولدی دیمك اولور مراد

ایشیدلسه سری کیم مکتوم ایدی | بخیه اش برروی کار افتـاده دی

کوردیرن یولسزایشن خلقه همان | مار میکیرد بدست دیکـران

کزلو مفسد اولدی کونه آستین　　عیب فاحش بازکونه پوستین

کیجه کوندز جبه خورشید وماه　　شخص مشئومه دینور زاغ سیاه

کزلو معنایه دینورمش درلباس　　هم منجم آدیدر اخترشناس

احوص ماهی آسمانده برج حوت　　هم دخی دم درکشیدا ایتدی سکوت

ناتوان بن دشمن وداخی حسود　　بك فقیره دیدیلر کیسه کبود

هم نشان فقر ایمش انکشت بیل　　شول کرانجان وکرانسایه ثقیل

اولدی خستوشی نفاقیله ریا　　آب زیر کاه مکر ناسزا

عهدنی بوزن کشی زنهارخوار　　هم سیه کاسه لئیم ناپکار

دست وپارد ایتدی سعی واهتمام　　رشیده پیمانه اش عمری تمام

خست اولدی کربه درزندان سرا　　بوزه کولیجی ایمش گندم نما

کبز اولحیله کربه درانبان ایمش　　خوابگاه غول بودوران ایمش

بك فنا ایله سورلدکده او　　طعن ایدوب دیرلر شترگربه دبو

خاك شدخور وحفر اولدی دیمك　　مارشیدانی نه دیرسك انکرك

دستکاری ایملکدر کسب وکار　　صباع الك ادینه دیرلر دستکار

بانوروب صاوماغه خب اذن دینور　　قوجیه به عماره ناخن زن دینور

هم خب انداز اولکه ایشی ترس اوله　　راه خوابیده دینیر ایشلك یوله

رخت بسته ایلمش عزم سفر　　خیمه زد دیرلر مقیم اولسه اگر

احدی سربن عود در مجمر نهاد　　آشکار اولدی دیمکدر روی داد

کبر اولسور مفهومی اولمش زیرلب　　بردلم ایتمك ایی حکمه تعب

دی سماطك ادینه خوان دراز　　بك ملوث اکل ایدن شطرنج باز

ابله واحمق اولاندر خیره سر　　هرایشن خوش فهم ایدندر دیده ور

دی تواضع ایدیجی به سرفکن　　آدمی نیکدر ایدندر دلشکن

مدعی وخصم دامنگیر ایمش　　خاطری قالمش اولان دلگیر ایمش

دار دودرز بر دامانش چراغ | شاهدی حاضردر ایله سن فراغ

شخص مصروعه دبنورمش سایه دار | نعل در آتش اولاندر بی قرار

اولمش ابروزن اشارت ایدیجی | کرمران آتش سوروب یك کیدیجی

ترك دنیا ایلین خانه فروش | بی عیال وسرسری خانه بدوش

بی سبب مغرور اولاندر بادسر | پك رذیل آدم کس زن کون خر

دسیخر کرسو کیجی بدسوز اودر | سرکه ابرو اولکه اکشی یوز اودر

ابله واحمق اولاندر گاوریش | بی سبب عذرو بهانه خشك رایش

سبز پای وشوم بی مدموم اولان | نامبارك مقدمی مشئوم اولان

دیندی بد رتوا کاکیم بختی زشت | هم تکبر ایلیان گردون سرشت

شولکه مضحك اوله رسوای وملوم | در رجم بازیچهٔ زنگی وروم

قاضی کثرنك اوکیم خوشکوی اوله | خواجه نصرالدین کبی دلجوی اوله

عارسز جرارهٔ دربلر جسته کبر | هم مینا نکبرا ویله بی عار وحقیر

شوخ چشم اول یوزی آحق بحیا | زور ایله آلان دلنجی خرکدا

چاوشك آدی سیه پوش اولدی هم | محضر قاضی بنده ده اولمش علم

قول دیمك مفهومیده حلقه بکوش | هم کوله معناسی اولمش سفته کوش

قاپو یولداشیله اقران همکنان | جمله سینك سوزی بردر یکزبان

اولدی خدمتکارك آدی پیش کار | هم کربسته دخی خدمتکذار

حاضر اولمشده طوررجان برمیان | اوصانوب بیزار اولان آمد بجان

ایلرو کلدی دیمکدر برکشید | کلدی مفهومی اولمش بررسید

حاضر اولور استین برمی زند | هم اکا لایق دیمك اورا رسد

اینجه فکر ایدیجی اشتر بین ایمش | داخی اشتر خوی صاحب کین ایمش

قاپوجیلر کتخداسی میربار | اسکیدر چوق ایش بلور کهنه سوار

طبل پنهان میرند دینسه مال | شول ایشی صاقلرکه ستراتمك محال

معنای

حشمت ودارا سله بارنك وبوی / سوزی یعنی اولاندر مرده کوی

دیدیلر حاضر جوابه ترزبان / فکر ودقتلو اولان در خرده دان

زیر وبالا کوی شولکیم خلطی چوق / زیر وبالا نیست شك وشبهه یوق

کیر لوسر بسته معین سرزده / منتظر در امره فرمان سرزده

اکا دیرلر کیم زبان زرگری / اوله معهوده اشارت سوزلری

مفسد والحق منافق زرده کوش / کندوبی مدح ایلیاندر خودفروش

فاسق وفاجر دیمك سایه پرست / شیر کیر اولدر کیم اوله هم مست

شیشه آب خشك رونق آب وتاب / آتش تر اولدی معناده شراب

دست شست اولدی دیمکدر نا امید / دلبرك ممتازی آهو سفید

یعنی دعوت ایلدی آوازه داد / داخی رام اولدی دیمکدر تن نهاد

پربان خوی اولکیم اوله خلقی خوش / اولدی بدآغاز خودسر سوزی بوش

شولکه بك احمق اوله دامن دراز / ساده لوح اولمش اومعناده مجاز

صنعتده ماهره پرکاردی / چیره دست اولمش دخی آنك کبی

سعی ایدوب چوق ایش کورندر دوست یادی مشکل ایشلری برباد بست

یك کوکلسز ایش طوتیجی کاردزد / دیدیلر ایاق تره یا بمزد

دیندی مغلوب وزبونه شست کوش / تن زند معناسیدر اولور خموش

قوت وقدرت دیمکدر دستگاه / کرك یوسف متهمدر بیگناه

سن چکرسن فکر ایتمه کار بد / هر که سك را میکشد او میکشد

بدیسه سوی خود زند بدیسه اگر / اولدی مقصد کندوسی نفعن ارر

روی او بیند دیمك مفهومی هم / یعنی آنك جانبندر ملتزم

شویله در معناده کج دار ومریز / قارده کز امابلورسز اولسون آز

دیده لردر آستین اندست وبس / بولنسان بو عبیدن امیدی کس

درچه تیری دیده مفهوم زوال / رتبه وحالندن دیمکدر سؤال

دنشلورسه نان درروغن فتاد
ریش ناطوری کند بالطفلنور
سنك درقندیل برفكر وتلاش
این باو پهلو رند دنسه تمام
خانه تبریك ایلسه فرزند عجم
رندوفرزند اولدی غایتده ظریف
خواجه اولمش ناوك انداز ادب
حرف ساكندررده ای پرهیز
پك پریشان ناریدر پای كلاغ
جامه موبی دخی مو بلنه كورك
بی ادبلك ایلسه هم رسخص بد
پك بیاض اولسه انواولسه شكر
بحره معناسی اولمش تابدان
باكی وموسی دیمكدر استره
دی بولت ادنه بل ابكش
امتزاجی بد اولاندر بدقمار
نسنه ضایع اولسه دی سیماب شد
سوزده یاكلش طویجی درخرفكیر
سوزیمه دخل ایتدی دیمكدر مراد
بكذار ازمن قوبنی حالیمه سن
پك غضبنا كه دینورمش خیرشیر
خشم دلبرآهوی دنباله دار
اصلی نسلی پاك اولاندر گوهری

بی مشقت دولته ایردی مراد
بازی خایه عبث ایشه دینور
غافل اولمه حاضر وقندیل باش
بواكا بكزر دیمك اولور مرام
دیرایمشكم بوریایی میكیم
...وهٔ دل شعروانشای لطیف
پیچ اوشاغه دیدیلرمادر جلب
اسره استون ادیدر زیروزبر
بوصوبه كیرسه دی كرده پای زاغ
دیرعجم شاعرلری محبوبه ترك
طعن ایدوب دیرلر كه تركی میكند
ادنه آنك طرز دیدیلر
باجه موری كیم حقر اندن دخان
اولدی اروكن دخی جنستره
هم دخی شترسوار اولمش كونش
كیك درشلوار بی صبروقرار
پك خجل اولدی دیمكدر آب شد
خرده كیراول عیب ارایجی حقیر
دیر ایسم انكشت برحرفم نهاد
یعنی الجمه نی مشكسن بمسن
ظلم دست انداز اونمه یادكیر
پك كوچك محبوبه دیرلرنی سوار
نازلی بسلنمكده سایه پروری

اولدی نو کیسه بکی دوات بولان | داخی هندوزاده در بداصل اولان
یاده هرزه وعده درکیم اصلی یوق | هم سیه کار اولکه کذب وفسقی چوق
بی وفا مفهومیدر یاران فروش | مرغ دل معناسی اولمش عقل وهوش
شخص مأنوسه دینورکم کرمخون | الفتی اوله صفا بخش درون
کیجه کوندز آدی اولمش خشك وتر | بك دلیدر خشك مغز وخشك سر
کرچه شاهد اوله معناده کوزل | شاهد بازار اما مبتذل
رمجاده دینسه شهری وکلی | بلده نك مختاری بودر حاصلی
بلبل اولمش زند باف وزند خوار | اصفهانده باغچه در نقش جهان
دلکشا شیرازده بر باغچه هم | شیخ سعدی آنده مدفون ارم
داخی کلکشت مصلا خوش مکان | خواجه حافظ آنده فردوس آشیان
آب رکنی هم آنك ارماغیدر | منبع الله اکبر طاغیدر
قاریشق سوز صاوز دیمك کفت وشید | ترك واعراض ایلدی دامن کشید
پرده اویکن اولدی شخص بی حیا | هرکیمی کورسه سون زود آشنا
تن فروداده شوکیم غایت مطیع | دست مردی دینسه مفهومی شفیع
دی انابی اکا کیم جهلی عیان | اولمش احمقلرده شیشه کردنان
سخت پیشانی اولاندر یوزی پك | چارخایه عورتی چوقدر دیمك
دی شهبدی اکا کیم زنباره در | عورت ایچون جان ویرن بیچاره در
همطبق زن دیدیلر سحاقه یه | کندو کبی عورته مشتاقه یه
باکرفت آندی جماع واختلاط | اولدی معناده منی آب نشاط
دوکش اولمشدر دخی شول نابکار | کیم ایدر زنباره یه عورت شکار
زن بمزد اول قحبه کیم رسوای عام | قلبه خوار اولدی کیدی بن العوام
مغنیم اولان شخصه دیرلر نازباز | آره لقده ایش دوزیجی کارساز
تا رخیر وچارمیخ اول فعل خنام | کوه دلال اولدی یارنك غلام

غرق تران بردن ادخال ایلمك | هم میان پاچه سوزشدرمك دیمك
سر کرفته دیندی بفعللمشه | داخی خفت وخبر ندر بجی ایشه
دیندی مجرم کیمسه یه نامه سیاه | هم دخی زلف خطا جرم وکناه
توبه ایله جام زابرسنك زن | عهدکی بوزمه مشو پیمان شکن
فارغ اولمقدر ورق کرداندن | اویله درهم آستین افشاندن
معنئ جان مین وجان شمبا | بزسز کلّه صاع اولالم دائما
دست وپای خود زدم چکدم امك | هم وداع ایتدم دعا کفتم دیمك
بوکه اولسیدی دیو ایتمك رجا | جان کرو جامه کرو باش جان فدا
دی سرآمد اولسه برنسنه تمام | تحفهٔ وهبی ده بتدی والسلام

٥٩ ※ بو تاریخیله ذیل تحفه مسکی الختام اولدی ※

زهی منظومه کیم پیوستهٔ حسن نظام اولدی
وزیر اعظمك نام شریفیله بنام اولدی
کتوردم سنبلستان هنردن برك سبز مدر
کل وسنبل کبی پیرایهٔ فرق انام اولدی
قریحه م قوتندن بلمم اصلا افتخار ایتم
مجرد لطف حقیله پذیرای ختام اولدی
اوقوندقجه دعای خیره مظهر اولمه در مقصود
بو مطلب بندهٔ ناکامه اقصای مرام اولدی
هزاران شکر ایدوب حقه دیدم اتمام تاریخن
بحمد الله بو زیبا تحفهٔ وهبی تمام اولدی

※ طبعت هذه الرسالة المنظومة ※ فی دار الطباعة المعمورة ※

※ للدولة العلیة العثمانیة المنصورة ※

١٢١٩

※ الفقیر عبد الرحمن رئیس دار الطباعة ※

PL
193
P4S8
1804